

Referanser: KM 12/12, KR 34/12, KR 50/12, KM 04/13, KM 10/13 og KR 30/13

Nye valgeregler - menighetsråd - bispedømmeråd og Kirkemøtet - annengangs behandling etter høring

Sammendrag

Kirkerådet behandlet forslag til nye regler for valg av menighetsråd og forslag til nye regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet 26. september 2013. Forslaget, med noen mindre justeringer etter kirkerådsmøtet, har vært på alminnelig høring i perioden fra 27. september til 8. november. Parallelt med høringen har alle menigheter som fremdeles er med i prøveordningen med valg av halve menighetsrådet annethvert år vært invitert til å svare på en spørreundersøkelse om ordningen.

På bakgrunn av møtet i Kirkerådet 26. september, høringen av forslagene til valgeregler samt svarene på spørreundersøkelsen, legges det nå frem justerte forslag til regler for valg av menighetsråd og for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Det bes om fullmakt til at direktøren kan ferdigstille saksdokumentet til Kirkemøtet 2014 på bakgrunn av saksbehandlingen i Kirkerådet i september og i desember.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet gir direktøren myndighet til å ferdigstille saksdokumentet til Kirkemøtet på bakgrunn av Kirkerådets behandling av saken.
2. Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:
«Regler for valg av menighetsråd» og «Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet» vedtas.

Saksorientering

1. Bakgrunn

Forslag til regler for valg av menighetsråd og forslag til regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet ble behandlet på Kirkerådets møte 26. september 2013. Saken var fremmet på bakgrunn av demokratiseringsprosessen i Den norske kirke fra kirkeforliket av 10. april 2008 og frem til endrede lovbestemmelser om kirkelige valg, samt på bakgrunn av den pågående prosessen i kirkelige råd frem mot nye valgeregler. For bakgrunnsstoff til denne saken vises det til saksdokumentet KR 30/13.

Fra Kirkerådets møte ble følgende momenter tatt med for videre utredning:

- Håndtering av stemmesedler der begrensningen knyttet til strykninger ikke er overholdt (gjelder begge valg)
- Tidsfrist for stemmegivning for prester og leke kirkelige tilsatte (gjelder valg til bispedømmeråd/Kirkemøtet)
- Tidsrom fra direkte valg(omgang) til innberetning av valgresultatet (gjelder valg til bispedømmeråd/Kirkemøtet)
- Forholdet mellom nominasjonskomiteens liste og lister fra andre grupperinger (gjelder særlig valg til bispedømmeråd/Kirkemøtet)

I saken som ble fremmet for Kirkerådet 26. september var det foreslått å gå bort fra Kirkemøtets vedtak om ikke å tillate strykninger (sak KM 10/13). Kirkerådet vedtok å tillate opptil tre strykninger ved begge valg.

Etter Kirkerådets behandling 26. september ble forslag til valgeregler sendt på alminnelig høring til alle menighetsråd, fellesråd, og bispedømmeråd samt til FAD (Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet) og KA (Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon).

Det har siden menighetsrådsvalget 2005 pågått en prøveordning der de menigheter som har ønsket det, har kunnet velge halve menighetsrådet annethvert år, blant annet for å få bedre kontinuitet i rådsarbeidet og for å lette rekrutteringen. På grunn av de utfordringer lovendringene knyttet til kirkelige valg har gitt denne prøveordningen, ble ordningen ikke foreslått videreført i forslaget som Kirkerådet behandlet i september. Parallelt med høringen av forslagene til nye valgeregler, har det også pågått en spørreundersøkelse der de menigheter som arrangerte menighetsrådsvalg i 2013 ble inviterte til å delta. Resultatet av denne undersøkelsen, sett i sammenheng med en tilsvarende undersøkelse fra høsten 2010, utgjør det viktigste saksgrunnlaget for videre håndtering av ordningen med valg av halve menighetsrådet annethvert år.

I saksfremlegget sak KR 30/13 var kapittelet om valg av representanter for samisk kirkeliv til bispedømmeråd og Kirkemøtet ikke tatt med. Dette ble fremmet som egen sak for Kirkerådet, sak KR 49/13. Kirkerådssaken ble behandlet på bakgrunn av Samisk kirkeråds egen behandling av saken i sak SKR 16/13. Samisk kirkeråd gjorde følgende vedtak:

1. Samisk kirkeråd støtter forslaget om at direktøren i dialog med Samisk kirkeråd utreder behovet for opprettelse av et samisk kirkelig valg møte som avholdes hvert 4. år, med sikte på kirkevalget 2019. Utredningen bør vektlegge intensjonene i Strategiplan for samisk kirkeliv og hvilke roller et slikt møte kan ha, blant annet for styrking av det samiskkirkelige demokrati.
2. Samisk kirkeråd ønsker at følgende forslag blir sendt på høring og innarbeides sammen med det øvrige regelverket:
  - Alle menighetsråd i Nord-Hålogaland bispedømme og alle menighetsråd i Sør-Hålogaland bispedømme bør inviteres til å fremme forslag på samiske kandidater til valg av samisk representant til bispedømmeråd og Kirkemøtet, samt fremme forslag på samisk kandidat til nominasjonskomite og forslag på samiske elektorer.
3. Samisk kirkeråd tar endelig stilling til regler for valg av representanter for samisk kirkeliv i bispedømmeråd og Kirkemøtet på sitt møte i november, etter at høringen er gjennomført.

Kirkerådet gjorde følgende vedtak i sak KR 49/13:

1. Forslag til regler for valg av representanter for samisk kirkeliv til bispedømmeråd og Kirkemøtet bearbeides i tråd med de momenter som kom fram i møtet.
2. Valgreglene innarbeides i regler for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet og sendes så snart som mulig ut på høring.
3. Kirkerådets endelige anbefaling overfor Kirkemøtet vedtas på Kirkerådets møte i desember.
4. Kirkerådet ber direktøren i samarbeid med Samisk kirkeråd utrede behovet for opprettelse av et valg møte som avholdes hvert 4. år. Utredningen bør vektlegge intensjonene i Strategiplan for samisk kirkeliv og hvilke roller et slikt møte kan ha, blant annet for styrking av det samiskkirkelige demokrati.
5. Kirkerådet vedtar endring i ordning for nominasjon og valg av representanter for samisk kirkeliv § 2-1 (endringer i kursiv):

§ 2-1 I de tre nordligste bispedømmene oppnevner bispedømmerådene en samisk representant og vararepresentant til nominasjonskomiteen for valg av leke medlemmer, etter forslag fra Samisk kirkeråd. *Samisk kirkeråd innhenter forslag til representanter til nominasjonskomiteen fra menighetsrådene i de tre nordligste bispedømmer.*

Samisk kirkeråd innhenter samtidig forslag til elektorer (valgmenn) for de respektive menighetsråd som skal foreta valget av de nordsamiske og lulesamiske representantene.

Med bakgrunn i disse to vedtakene og samtaler med sekretariatet for Samisk kirkeråd, ble kapittelet om valg av representanter for samisk kirkeliv til bispedømmeråd og Kirkemøtet bearbeidet og tatt inn i forslaget til valgregler som gikk til høring. En utfordring med reglene for valg av representanter for samisk kirkeliv til bispedømmeråd og Kirkemøtet, er at valg av sørsamisk representant er knyttet til forsøksordningen med sørsamisk menighet. Så lenge dette er en forsøksordning, er det en spørsmålsstilling om disse reglene kan vedtas i et fast regelverk. I forslaget til valgregler ble derfor store deler av reglene for valg av sørsamisk representant tatt ut, og myndigheten ble i forslaget til regler delegert til Kirkerådet (i samråd med Samisk kirkeråd).

2. Nye valgeregler - menighetsråd - bispedømmeråd og Kirkemøtet - annengangs behandling etter høring

2.1 Generelt om høringen

Forslagene til nye regler for valg av menighetsråd og valg av bispedømmeråd/Kirkemøtet ble sendt ut på høring ved bruk av e-brev med link til høringsdokumentene på www.kirken.no. Kun én høringsinstans meldte om problemer med å finne frem til høringsdokumentene, og fikk da assistanse til dette. Bruk av elektronisk høring anses å være effektivt og kostnadsbesparende når det er en alminnelig høring som skal ut til over tusen høringsinstanser.

Det kom inn 99 høringssvar. 70 høringssvar representerte ett eller flere menighetsråd (to av disse fra døvekirken), 16 høringssvar var fra fellestråd, tre høringssvar representerte både fellestråd og menighetsråd (råd fra ettsokns kommuner er regnet som menighetsråd) og åtte høringssvar var fra bispedømmeråd. I tillegg kom det høringssvar fra KA samt fra én privatperson. Mange av høringssvarene har ikke konkrete merknader til reglene, men uttrykker tilslutning til reglene og eventuelt hovedlinjene i de endringene som er gjort. Mange er enige i at det er viktig at de to regelsettene er mest mulig likeartede, og det er også flere som i tillegg fremhever viktigheten av at valgreglene er mest mulig likeartede med valg til kommunestyre. En del har spesifikt nevnt at det ikke bør være tillatt med strykninger og det er også noen som gir uttrykk for at det ikke bør være begrensninger på antall tilleggsstemmer og tilføyde navn (se del 2.2.1).

Mange høringsinstanser har benyttet anledningen til å påpeke viktigheten av valgkort og (full)finansiering av kirkevalgene. Noen ønsker at valgkort regelfestes for å sikre at dette uansett sendes ut. Utsendelse av valgkort vil trolig bli høyt prioritert ved fremtidige valg, men det anses ikke som hensiktsmessig å regelfeste utsendelse av valgkort. Dette fordi det er usikkert hvilke økonomiske konsekvenser dette vil kunne få for Kirkerådet eller de lokale menighetene i en tid hvor tilskuddsforvaltningen er under omlegging.

I det følgende gjøres det rede for de nevnte momenter fra møtet i Kirkerådet 26. september 2013 samt for de momenter som høringen gir grunnlag for en ytterligere drøfting av.

2.2 Momenter som gjelder både valg av menighetsråd og valg av bispedømmeråd/Kirkemøtet

2.2.1 Velgernes muligheter til å gjøre endringer på stemmeseddelen

Hvilke endringer velgeren kan gjøre på stemmeseddelen er en av de sentrale avgjørelser som nå må tas, og ikke uventet er dette et spørsmål som har engasjert mange av høringsinstansene. Så mange som elleve menighetsråd, fem fellestråd og to bispedømmeråd skriver spesifikt at de går mot forslaget om å tillate strykninger (det er to bispedømmeråd som gir uttrykk for å støtte at det tillates strykninger). Videre er det elleve menighetsråd, seks fellestråd og ett bispedømmeråd som er mot å sette begrensninger på antallet tilleggsstemmer og strykninger (det er her fem menighetsråd og

fem bispedømmeråd som gir uttrykk for å støtte at det er slike begrensninger). Samtidig har det ikke fremkommet noen vesentlig nye momenter i diskusjonen. Kirkerådet voterte over hvorvidt det skal være adgang til å stryke kandidater på møtet 26. september, og vedtok å gå inn for å tillate strykninger. På tross av at noen høringsinstanser går mot forslaget om å tillate strykninger og å begrense antallet endringer til tre av hver type, foreslås det derfor at innstillingen fra tidligere med å tillate tre tilleggsstemmer og tre strykninger ved begge valg blir stående. Når det gjelder tilføyelse av navn foreslås det også en fastholdelse av tidligere innstilling. Se del 2.3.1 for en drøfting av dette spørsmålet knyttet til menighetsrådsvalg.

I denne sammenhengen kan det være hensiktsmessig å komme med en presisering knyttet til forslaget om å tillate tre tilleggsstemmer og tre strykninger også i de tilfeller der det bare skal velges fire representanter (direkte valgogang ved valg av leke representanter til bispedømmeråd i de bispedømmer der det også gjennomføres indirekte valgogang). Det har tidligere i utredningsprosessen blitt fremhevet at man for å redusere faren for svært skjeve valgresultater ved flertallsvalg, bør begrense antall tillatte tilleggsstemmer (og helst også strykninger) til maksimalt 50 % av de faste plasser som er på valg. Oslo bispedømmeråd har i høringen problematisert at den konsekvente begrensningen på tre ikke står i forhold til hvor mange som skal velges. I de bispedømmer der det også er indirekte valgogang, kan det argumenteres for at det bare bør tillates to tilleggsstemmer og to strykninger. Da det likevel ble foreslått å være konsekvent og holde på tre, var dette fordi det er svært viktig at velgerne har et enkelt regelverk å forholde seg til. Så lenge man konsekvent bruker tallet tre, skulle dette kunne være rimelig enkelt å huske. Dette er viktig når valg til menighetsråd og valg til bispedømmeråd/Kirkemøtet foregår samtidig.

Som en ytterligere støtte til å være konsekvent med tallet tre, ble det fremhevet at det vil være en indirekte runde som kan balansere resultatet i de tilfeller der det bare skal velges fire faste kandidater. Dette har i høringen blitt noe misforstått av enkelte høringsinstanser. Poenget her er ikke at indirekte valgogang i utgangspunktet virker utjevnende (en indirekte valgogang er i utgangspunktet nøytral). Poenget er at når indirekte valgogang kommer etter at valgresultatet fra direkte valgogang er kjent, så gis velgerne *muligheten* til å rette opp skjevheter. Dette kan være med å forsvare at man tillater et antall tilleggsstemmer og strykninger som er høyere enn 50 % av antallet faste plasser som er på valg.

2.2.2 Håndtering av stemmesedler der begrensningen knyttet til tilleggsstemmer og strykninger ikke er overholdt

I de fremlagte forslag til regler er det altså fremdeles foreslått å begrense antall tilleggsstemmer og strykninger til tre. Håndtering av stemmesedler der disse begrensninger ikke er overholdt har det vært viktig å gjennomtenke. I forrige fremlegg til Kirkerådet var det foreslått at man tar hensyn til de tre øverste tilleggsstemmene og de tre nederste strykningene. Det å ta hensyn til de tre nederste strykningene ble problematisert i kirkerådsmøtet, og det ble argumentert for at det også når det gjelder strykninger er de øverste som vil være viktigst for den som stemmer. I forslaget som ble sendt ut på høring var dette innspillet tatt til etterretning, og det var således foreslått at det skulle være de tre øverste strykningene man skulle ta hensyn til.

I høringen har også dette forslaget blitt problematisert. Et par menighetsråd gir uttrykk for at det ikke er mulig å vite hvordan en velger tenker, og foreslår at de stemmesedler som ikke er i tråd med begrensningene blir forkastet. Dette er også Oslo bispedømmeråds primære standpunkt. Et viktig prinsipp når nye regler nå skal utformes er at færrest mulig stemmesedler skal forkastes, og det kan derfor ikke anbefales å innføre regler der stemmesedler med for mange tilleggsstemmer eller strykninger forkastes. Det er derimot et viktig poeng at det ikke er mulig for de som teller opp å vite hva velgeren har tenkt, og det må derfor foreligge et prinsipielt gangbart kriterium for hvilke endringer man skal ta hensyn til. Et kriterium som kan forsvares er at nominasjonskomiteens prioritering er styrende. Dette anses som et mer holdbart kriterium enn å prøve å resonnerer seg frem til hva velgeren kan ha tenkt. I det fremlagte forslaget er det derfor igjen foreslått at det er de tre *nederste* strykningene man skal ta hensyn til. Når velgeren går utover begrensningene er det da konsekvent slik at nominasjonskomiteens prioritering blir styrende.

2.2.3 Urettede stemmesedlers påvirkning ved flertallsvalg

Med den opptellingsmåten for flertallsvalg som Kirkemøtet har vedtatt, har man den utfordring at en urettet stemmeseddel i praksis ikke teller noe utover å heve valgdeltakelsen og slik sett styrke den demokratiske legitimiteten bak valgresultatet. Dette har vært en kjent problemstilling, og dette er igjen tatt opp i høringen blant annet av Oslo bispedømmeråd og Østerås menighetsråd.

Østerås menighetsråd foreslår en opptellingsmåte der man kun teller så mange navn på stemmeseddelen som det er plasser (en variant av opptellingsmåten ved menighetsrådsvalg før 2011). Dette er en opptellingsmåte som tidligere har blitt vurdert å være en ordning som gir nominasjonskomiteen for mye makt. Oslo bispedømmeråd mener man bør vurdere om urettede stemmesedler bare skal gi stemme til de øverste på listen tilsvarende antall medlemmer som skal velges (eventuelt inkludert varamedlemmer). Sistnevnte vil i praksis gi nominasjonskomiteen nesten like mye makt som førstnevnte forslag, og det vil bli svært komplisert å få velgerne til å forstå hvordan dette fungerer. Begge disse forslagene gir utfordringer i forhold til innplassering av kandidatene som er fremmet ved supplerende nominasjon.

Det er foreslått å fastholde vedtaket fra Kirkemøtet 2013 når det gjelder opptellingsmåte. Det må tydelig fremgå i informasjonsmateriellet som utarbeides til valget, at det er nødvendig å benytte seg av muligheten til å gi tilleggsstemmer og til å stryke for å få innvirkning på resultatet. Kirkerådet kan eventuelt vedta å trykke noe om dette på stemmesedlene ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet (jf. reglene for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet § 2-11 første ledd annet punktum som sier at stemmesedlenes utforming fastsettes av Kirkerådet).

2.2.4 Forholdet mellom nominasjonskomiteens liste og lister fra andre grupper av forslagsstillere

Da forholdet mellom nominasjonskomiteens liste og lister fra andre grupper av forslagsstillere ble tatt opp på møtet i Kirkerådet 26. september 2013, var det særlig i sammenheng med valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Denne problemstillingen er

derfor drøftet i delen for momenter som gjelder valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet (se del 2.4.3). I de tilfeller der det blir fremmet alternative lister ved valg av menighetsråd, har man prinsipielt de samme utfordringer. Del 2.4.3 kan derfor leses også med et sideblikk til menighetsrådsvalget.

2.2.5 Adgang for medlemmer i nominasjonskomiteen til å stå på kandidatlisten

Bestemmelsen om at medlemmer i en nominasjonskomité også kan stille som kandidater på denne komiteens liste har i høringen blitt utfordret av blant annet Oslo bispedømmeråd. Generelt har det vært et prinsipp i valgreglene at man kan være forslagsstiller for seg selv, jf. reglene for alternative lister og supplerende nominasjon. På dette punktet er likevel bestemmelsene om en nominasjonskomités liste ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet noe annerledes enn andre tilsvarende bestemmelser. Det er ikke noe krav til forslagsstillere som egenhendig signerer disse kandidatlistene. Det er derfor prinsipielt fullt mulig å forsvare at man gjør forskjell på reglene for nominasjonskomité ved valg av menighetsråd og reglene for nominasjonskomité ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Når det gjelder valg til menighetsråd, kan det å tillate at et medlem av nominasjonskomiteen også står på komiteens liste også være viktig av rekrutteringshensyn. Det innstilles derfor på at medlemmer i nominasjonskomiteer ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet ikke kan stå på sin komités liste, mens at det ikke gjøres noen endringer på dette punkt i reglene for valg av menighetsråd.

2.3 Momenter som gjelder valg av menighetsråd

2.3.1 Adgang til å tilføye nye navn på stemmesedlene ved menighetsrådsvalg

Et moment som har fremkommet i høringen og som det bør gjøres en vurdering av, er hvorvidt det skal være adgang til å tilføye nye navn på stemmeseddelen ved menighetsrådsvalg. En side av saken er hensynet til at reglene for valg av menighetsråd og bispedømmeråd/Kirkemøtet skal være så likeartede som mulig. Avvik mellom disse to valgene på dette punkt har tidligere blitt vurdert som et avvik som kan aksepteres, men da i en argumentasjon for ikke å tillate tilføyelser ved valg av bispedømmeråd/Kirkemøtet. KA er en av høringsinstansene som har gitt uttrykk for at det bør være like bestemmelser for de to valgene mht. tilføyning av navn på listen.

I høringen har Hamar bispedømmeråd samt flere menighetsråd og fellesråd i dette bispedømmet problematisert ordningen med tilføyelse av navn ved menighetsrådsvalg, også fordi de mener at dette ikke er hensiktsmessig ved menighetsrådsvalg. I de tilfeller hvor det er et tilstrekkelig antall kandidater til alle plassene er det i praksis omtrent umulig å få innvalgt personer som tilføyes stemmeseddelen. Det må da eventuelt være massive kampanjer. Dersom det er et utilstrekkelig antall kandidater, kan tilføyde navn bli valgt på bakgrunn av så lite som én stemme. Her må det avveies mellom to alternativer der ingen anses å være optimale. Det må vurderes om det er bedre å få innvalgt for få personer fremfor å få valgt inn personer som ikke har vært nominerte og som mest sannsynlig ikke har noe ønske om å sitte i et menighetsråd.

Dette er et spørsmål som også krever en viss prinsipiell tenkning i forhold til plikt til å motta valg. Når det nå legges mye ressurser i å bevisstgjøre medlemmene sitt

medlemskap og å få opp valgdeltakelsen, virker det ulogisk samtidig å ta bort den mer allmenne plikt for medlemmene til å ta imot valg. Disse tingene bør henge sammen. Det innstilles derfor på ikke å gjøre endringer på dette punktet. Det er derimot viktig å styrke mulighetene til å få tilstrekkelig antall kandidater, jf. neste punkt.

2.3.2 Forlenget tidsfrist for nominasjonskomiteens liste og mulighet for supplerende nominasjon også ved menighetsrådsvalg

I reglene som var gjeldende ved menighetsrådsvalget i 2011, var det egentlig ikke noen hjemmel for å gjennomføre valg med en liste som inneholdt for få navn. Praksis har likevel vært at menigheter som ikke har klart å nominere nok kandidater har gjennomført valget med et utilstrekkelig antall kandidater. Konsekvensen har vært at det enten er blitt valgt for få medlemmer eller at det har kommet inn såkalte «slengere» (jf. 2.3.1). I forslaget til regler som var på høring var det foreslått en mulighet for forlenget tidsfrist. Dette for å legge til rette for økte muligheter for å få fylt opp listen. Det ble også foreslått en mulighet for å godkjenne lister med for få kandidater. Dette for å regelfeste noe som allerede har vært innarbeidet praksis.

Muligheten for forlenget frist er blitt problematisert av noen høringsinstanser, blant annet av Flå og Nes kirkelige fellesråd. Det gis uttrykk for at dette kan virke mot sin hensikt, og føre til at folk kommer senere i gang med nominasjonsarbeidet. Agder og Telemark bispedømmeråd har i høringen kommet med forslag om å innføre supplerende nominasjon også ved valg av menighetsråd.

På bakgrunn av disse innspillene er det nå foreslått nye endringer knyttet til dette punktet. Frist for godkjenning av kandidatlistene foreslås nå satt til 8. mai (tilsvarende valget i 2011). I de menigheter der nominasjonskomiteen ikke har et tilstrekkelig antall kandidater på sin liste, åpnes det for supplerende nominasjon i en periode på én måned. Det anses å være tilstrekkelig med støtte fra fem personer for å fremme en kandidat til supplerende nominasjon. På denne måten kan flere bli involvert i nominasjonsarbeidet i de menigheter der nominasjonsarbeidet er vanskelig.

2.3.3 Rett til å takke nei til nominasjon til menighetsrådsvalg

Regelverket har frem til nå definert det å ta imot nominasjon til menighetsråd som en plikt. Dette er blitt problematisert blant annet i høringsuttalelsen fra Skjerstad, Misvær og Saltstraumen menigheter. Det foreslås ikke å endre på formuleringene om plikt til å ta imot valg, men det anses som prinsipielt problematisk at personer uten samtykke kan settes opp på en valgliste til et valg der det er åpning for flere lister. Selv om det er en plikt for valgbare medlemmer å ta imot valg til menighetsråd, må man selv få velge hvilken liste man skal stå på. Det er derfor tilføyd at kandidater skal forespørres, og bestemmelsene om fritak fra å stå på liste er tilsvarende fjernet.

2.4 Momenter som gjelder valg av bispedømmeråd/Kirkemøtet

2.4.1 Tidsfrist for stemmegivning for prester og leke kirkelige tilsatte ved valg til bispedømmerådet – revurdering av tidsplanen for valghøsten

Både på møtet i Kirkerådet 26. september 2013 og i høringen har forslag til tidsfrist for stemmegivning for prester og lek kirkelige tilsatte blitt problematisert. I reglene fra 2011 var fristen for disse velgergruppene satt til 1. desember. For de bispedømmer som gjennomfører valg av samtlige leke representanter som direktevalg på valgdagen i september, er det lite ønskelig å vente helt til etter 1. desember for å få vite hvem som blir de siste medlemmene i bispedømmerådet. I forslaget til nye regler som har vært på høring, var fristen for disse velgergruppene foreslått satt til 1. oktober. Både på møtet i Kirkerådet og i høringen har det blitt bedt om en vurdering av om de ansatte kan ha frist samme dag som valgdagen for direkte valg av leke. Arbeidet med en slik vurdering har avdekket at det her er mange forhold og hensyn som griper inn i hverandre, og det har vært nødvendig å gjennomtenke hele tidsplanen for valghøsten på nytt.

Det er to sider av saken som må vurderes i denne sammenhengen. Den ene handler om prinsipiell tenkning rundt hvilke velgergrupper som skal være mest opplyste om andre deler av valget når de avgir stemme. Ved å sette fristen for de ansatte til 1. oktober eller senere, kan disse vente med å stemme til de kjenner til resultatet fra direkte valgogang. Slik var reglene ved valgene i 2009 og 2011. Ved å flytte fristen for de ansatte til valgdagen, vil disse resultatene ikke være kjent og ansatte vil ikke kunne tenke strategisk i forhold til hvilke leke som er valgt. Tilsvarende vil man, ved å ha tidligere frist for de ansatte enn ved indirekte valgogang ved valg av leke, gi dem som stemmer ved den indirekte valgogang kjennskap til hvilke ansatte som ble valgt.

Den andre siden handler om praktisk tilrettelegging. Dette er krevende fordi det er mange hensyn å ta. En tidligere frist for innsending av stemmer fra prester og lek kirkelig tilsatte innebærer at det meste av arbeidet med tilrettelegging av valget må gjøres før eller i sommerferien. For de bispedømmer som også har indirekte valgogang, vil det være mest praktisk å samle i tid alle valg der det skal sendes inn stemmesedler (prester, lek kirkelige tilsatte, indirekte valg av leke samt eventuelt representant for samisk kirkelig eller for døvemenighetene). For de bispedømmer som kun har direkte valg av leke, kan det være verdt et merarbeid tett på ferieavviklingen for å bli ferdig med hele valget i september. Det anses ikke som praktisk umulig å få til en slik samling i september.

I forslaget som gikk ut på høring var det foreslått at fristen for innsending av stemmer i indirekte valgogang for valg av leke skulle flyttes til 1. november. En slik frist krever at også «Regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellelråds virksomhet» endres. Dette fordi nåværende regler sier at nytt menighetsråd trer i kraft 1. november. Det er ikke å anbefale at avgående menighetsråd står for stemmene ved indirekte valgogang. For å gi de nye menighetsrådene tid til å konstituere seg og komme i gang før de må avgi stemme i indirekte valgogang, foreslås det nå å opprettholde tidligere frist som var 1. desember. Nytt bispedømmeråd trer uansett ikke i kraft før 1. januar året etter valgåret.

I det fremlagte forslaget er nå alle valgene utenom indirekte valgomgang ved valg av leke representanter samlet til valgdagen i september, også valg av representanter for samisk kirkeliv og for døve. Dette forslaget tar således mest hensyn til de bispedømmer som kun har direkte valg av leke representanter. Prester og leke kirkelige tilsatte blir da i større grad sidestilt med de som stemmer ved direkte valg/direkte valgomgang. Dette medfører ekstra arbeid rundt sommermånedene, et merarbeid som gir begrenset gevinst for de bispedømmer som også har indirekte valgomgang ved valg av leke representanter. Dette anses likevel som forsvarlig, da hele valgprosessen nå er foreslått igangsatt to måneder tidligere enn i 2011. Det tillegges også noe vekt at det å få samlet flest mulig valgresultater i september forenkler profilering i media, og kan være med på å skape mer oppmerksomhet rundt kirkevalgene.

De foreslåtte endringene får også konsekvenser for kapitlene om valg av representanter for samisk kirkeliv og valg av representant fra døvemenighetene. Dette fordi disse to kapitlene tidligere i stor grad bare har henvist til reglene for indirekte valgomgang ved valg av leke representanter. Det er derfor skrevet inn en del mer tekst i disse kapitlene. Disse endringene har ingen innvirkning på valgavviklingen utover at stemmegivningen nå skal foregå innen valgdagen for menighetsrådsvalg og direkte valg av leke representanter til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

2.4.2 Tidsrom fra direkte valg(omgang) til innberetning av valgresultatet

Det ble på kirkerådsmøtet 26. september stilt spørsmålstegn ved fristen på ti dager for å innberette valgresultat fra direkte valg av leke. Dette er sjekket opp med bispedømmekontorene, og det viser seg at med dagens ordning for opptelling så er dette nødvendig. Ved valget i 2011 gikk det opp til sju dager før alle bispedømmekontorene hadde mottatt alle stemmesedlene, og det skal så være tid til opptelling. Alternativet er å pålegge valgstyrene for menighetsrådsvalget også å telle opp stemmene avgitt til valg av bispedømmeråd/Kirkemøtet. Dette anbefales ikke av to grunner. For det første anses det at muligheten for feiltelling vil være langt større når opptellingen skjer i hver enkelt menighet. Særlig der det blir forholdstallsvalg, kan opptellingskompetansen lokalt være begrenset. Den andre grunnen er at det er usikkert om menighetene lokalt klarer å mobilisere nok personell til å ta denne store jobben. Det er derfor ikke gjort endringer i dette punktet utover å spesifisere at det er ti kalenderdager og ikke ti virkedager som er tidsrommet som er til rådighet.

2.4.3 Forholdet mellom nominasjonskomiteens liste og lister fra andre grupperinger

Det var et par punkter som ble fremmet av saksordfører i Kirkerådsmøtet 26. september som omhandlet forholdet mellom nominasjonskomiteens liste og lister fra andre grupperinger. Det ble stilt spørsmål om det var tenkt en mulighet for at om det kommer inn flere lister fra andre grupper av forslagsstillere, så kan det være aktuelt at nominasjonskomiteen trekker sitt forslag. Direkte valg av leke til bispedømmeråd og Kirkemøtet er nå i en uavklart situasjon. Det er åpnet for at grupper av forslagsstillere kan stille alternative lister til nominasjonskomiteens liste, men det er uklart hvorvidt dette vil skje og hvilke typer lister man eventuelt vil få. I en situasjon der det fremmes lister som representerer bredden i kirkepolitikken, vil det være naturlig å overlate all nominasjon til gruppene som fremmer listene. Denne situasjonen er ikke virkelighet nå, og

kirkemøtekomiteen som behandlet saken var klar på at i den nåværende situasjonen må nominasjonskomiteens liste uansett bli stående. De andre listene har nå en status av å være «alternative lister». Dette må eventuelt revurderes etter erfaringene fra kirkevalget i 2015.

Denne noe spesielle situasjonen med mulighet for «asymmetriske» forholdstallsvalg gjør også situasjonen krevende i forhold til presentasjon. På kirkerådsmøtet 26. september ble det stilt spørsmål om formuleringen om presentasjon av de alternative listene i § 2-10 tredje ledd er for svak («...kort gjøre rede for hva som er samlende for listens kandidater»). Det er ikke valgrådetets jobb å kreve noe av forslagsstillerne, men de må gis like muligheter. Presentasjonen må bære preg av å være balansert informasjon og ikke være valgkamp. Formuleringen i forslaget som ble fremlagt 26. september er derfor foreslått videreført. Samtidig er det et mål at valgrådet i størst mulig grad likebehandler alle listene. Når det åpnes for en kort presentasjon av de alternative listene, bør det derfor også finnes en presentasjon av nominasjonskomiteens liste. Det er derfor innført en bestemmelse om at også nominasjonskomiteens liste skal ha en kort presentasjon hvor det gjøres rede for hvordan nominasjonskomiteens liste er utarbeidet og hvilke krav som er stilt til den.

2.4.4 Prioritering av kandidatlistor ved valg av prest og lek kirkelig tilsatt

I forslaget som har vært på høring sier reglene at kandidatliste for valg av geistlig representant og kandidatliste for valg av lek kirkelig tilsatt representant skal være satt opp alfabetisk. I høringen har blant annet Hamar bispedømmeråd samt flere menighetsråd og fellesråd i dette bispedømmet problematisert forskjellsbehandlingen mellom valg av leke representanter og valg av prester/lek kirkelige tilsatte representanter. Også Oslo bispedømmeråd går inn for prioriterte lister også ved disse valgene.

Det anses å være noen grunnleggende forskjeller mellom valg av leke representanter og valg av geistlig og lek kirkelig tilsatt representant. Ved direkte valg av leke representanter kan velgerens kjennskap til kandidatene være begrenset. En prioritert kandidatliste hjelper velgere som ikke har god kjennskap til kandidatene til å ta et valg. Når prester og leke kirkelige tilsatte skal velge sine representanter, er det grunn til å tro at kjennskapen til kandidatene er langt bedre. En prioritering av kandidatene fra en nominasjonskomité innebærer å flytte makt fra velgerne til en nominasjonskomité, og bør ikke gjøres dersom det ikke anses som nødvendig av hensyn til velgernes mulighet til å kunne stemme. Opprinnelig innstilling med alfabetisk kandidatliste foreslås derfor videreført.

2.4.5 Forholdstallsvalg kombinert med indirekte valgogang

I forslaget som har vært på høring, åpnes det for valg avholdt som forholdstallsvalg kombinert med valggjennomføring med både direkte og indirekte valgogang. Dette har i høringen blitt problematisert blant annet av Hamar bispedømmeråd samt flere fellesråd og menighetsråd i dette bispedømmet. Disse høringsinstansene har gitt uttrykk for at dersom det foreligger mer enn én liste til valg i et bispedømme, så bør indirekte valgogang avlyses. Oslo bispedømmeråd problematiserer kombinasjonen direkte og indirekte valgogang, og da særlig når valg skal avvikles som forholdstallsvalg. KA ber

om at kombinasjonen av forholdstallsvalg og to forskjellige valgogangar vurderes på nytt.

En viktig del av demokratireformen var økt bruk av direkte valg. Forsøk med direkte valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet var derfor sentralt ved valgene i 2009 og 2011 og det er nå lovfestet at minst fire av de sju leke representantene i et bispedømmeråd skal velges direkte. I utredningsprosessen har det blitt vektlagt at indirekte og direkte valgform handler om forskjellige *typer* demokrati. Det er deler av Den norske kirke som primært ønsker indirekte valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet (Agder og Telemark bispedømmeråd er et bispedømmeråd som i sin høringsuttalelse gir uttrykk for dette) mens andre helst ønsker kun direkte valg (Hamar bispedømmeråd er et eksempel på sistnevnte). Denne uenigheten har det så langt blitt tatt hensyn til, og man har endt på et kompromiss og vedtatt at de bispedømmer som ønsker det kan velge tre av sju leke representanter gjennom en indirekte valgogang (jf. vedtak i sak KM 10/13).

Samtidig med at man har gått inn for en slik kompromissløsning, har man også gått inn for at alle bispedømmer må åpne for alternative lister, jf. vedtak i sak KM 4/13 og sak KM 10/13 (departementet ga en tolkning av endringene i kirkeloven som for så vidt nærmest påla Kirkemøtet å vedta dette). Dermed er situasjonen utfra nåværende vedtak at det kan bli gjennomført forholdstallsvalg i to valgogangar. Høringsinstansene som problematiserer dette setter fokus på et helt reelt problem. Forholdstallsvalg er dårlig tilpasset et valg som skal gjennomføres med både direkte og indirekte valgogang. Dette er mulig å gjennomføre rent teknisk, men valgresultatene blir ikke nødvendigvis så representative. Forholdstallsvalg fungerer mye bedre med én omgang med mange plasser.

Med vedtaket om at alle bispedømmer må åpne for alternative lister kan det bli krevende også å gjennomføre indirekte valgogang. Erfaringene som blir gjort i 2015 vil vise hvor robust en kombinasjonsløsning er. Spørsmålet om bruk av indirekte valg står sentralt blant annet i forståelsen av Kirkemøtets legitimitet i kirkeordningen og hvordan valgordningen skal balansere sentrale organers beslutningsmyndighet og lokale organers selvstyre. Drøftingen av indirekte og direkte valg er et sentralt spørsmål i arbeid med kirkeordning og bør ikke drøftes kun med bakgrunn i valgtekniske forhold.

Til valget i 2015 anbefales det fremdeles å gjennomføre valget med den kombinasjonsløsningen som ble sendt ut på høring. Dette fordi man nå er inne i en utprøvningsfase og det blir viktig for videre utvikling å se i hvilken grad det faktisk blir fremmet alternative lister. Om man fortsatt ønsker å ha indirekte valgogang også senere og samtidig sikre gode valg rent valgteknisk, bør man utrede mulighetene for å kunne la bispedømmer velge å gjennomføre valg som flertallsvalg med supplerende nominasjon – uten åpning for alternative lister. Dette er en valgform som i langt større grad lar seg kombinere med en indirekte valgogang. Dette vil i så fall kreve en annen lovfertolkning enn den som uttrykkes i Prop. 78 L (2012-2013) *Endringer i kirkeloven*.

2.4.6 Bestemmelser som sikrer bredde i nominasjonsprosessen

Det har i arbeidet med valgordning vært vektlagt å sikre bred representasjon. Kirkemøtet vedtok bestemmelser som sikrer at nominasjonskomiteens liste blir bredt sammensatt (jf.

sak KM 10/13). Kirkemøtet vedtok samtidig at nominasjonskomiteen skal velges etter prosedyrer som sikrer at et mangfold av kirkelige erfaringer og synspunkter er representert. Sistnevnte vedtak var ikke tatt inn i forslaget til regler som var på høring. Dette er blitt etterlyst av Oslo bispedømmeråd.

Utfordringen her har vært at nominasjonskomiteens medlemmer velges helt uavhengig i de forskjellige prostiene. Dette betyr at det ikke er mulig å sikre et mangfold av kirkelige erfaringer og synspunkter uten å endre helt på måten nominasjonskomiteen velges. Den prostivise representasjonen anses for å være hensiktsmessig, og det foreslås ikke å endre på valgordning for nominasjonskomiteen nå. For å kompensere for dette er det gjort to grep. Etter forslag fra Stavanger bispedømmeråd er det nå tatt inn i regelverket at nominasjonskomiteen selv bestemmer sin voteringsordning. Det er da mulig for nominasjonskomiteen å bruke en voteringsordning som bedre sikrer bred representasjon enn vanlig flertallsvotering. Dette gjøres gjeldende også for nominasjonskomité for geistlig representant og nominasjonskomité for lek kirkelig tilsatt representant. Etter forslag fra Tunsberg bispedømmeråd er det også nå tilføyd kriterier for sammensetning av *valgrådet*, slik at det sikres bredde der.

2.4.7 Ansvarsfordeling mellom valgrådet og nominasjonskomiteene ved presentasjon av kandidater

I forslaget som har vært på høring står det at det er valgrådet som er ansvarlig for spørsmålene som stilles til de leke kandidatene. Dette for å sikre en god likebehandling av kandidater dersom det skulle foreligge flere lister. Et par høringsinstanser, blant annet Sør-Hålogaland bispedømmeråd, anbefaler at valgrådet er ansvarlig for spørsmålene til alle kandidatgruppene. Dette forslaget er ikke tatt til følge. Dette av to grunner. Det ene handler om arbeidsbelastning. Dersom man går inn for en slik ordning, blir arbeidsbelastningen på valgrådet unødvendig stor. Det andre handler om at noen spørsmål med fordel kan være forskjellige til de forskjellige gruppene. Samtidig anses det som hensiktsmessig at det er en viss helhet rundt kandidatpresentasjonen. Det er derfor tatt inn i regelverket at også nominasjonskomiteene for valg av geistlig representant og for valg av lek kirkelig tilsatt representant bør benytte valgrådets spørsmål til leke representanter i arbeidet med presentasjonen av sine kandidater.

2.4.8 Mulighet for forslagsstillere til å fremme mer enn én kandidat ved supplerende nominasjon

Hamar og Nidaros bispedømmeråd har begge i sine høringssvar foreslått at en gruppe forslagsstillere bør kunne fremme ikke bare én, men opptil tre kandidater ved supplerende nominasjon. Dette forslaget er ikke tatt til følge. Dette fordi det ikke er utredet hvordan dette vil slå ut i forhold til muligheter for å kunne «kuppe» valg. Flertallsvalg er i utgangspunktet en svak ordning når det gjelder å sikre mindretallsrepresentasjon. Det er derfor ikke ønskelig at politiske grupperinger utnytter denne svakheten fremfor å stille egne lister. Supplerende nominasjon er i hovedsak tenkt for å fremme enkeltpersoner.

2.5 Sluttevaluering av prøveordningen med valg av halve menighetsrådet annethvert år

Parallelt med høringen av forslag til nye regler for valg av menighetsråd og bispedømmeråd/Kirkemøtet, har det også vært arbeidet med en sluttevaluering av prøveordningen med valg av halve menighetsrådet annethvert år. Alle 139 menigheter som avholdt menighetsrådsvalg i 2013 ble invitert til å svare på noen spørsmål gjennom analyseverktøyet Questback. Flere av spørsmålene var formulert likt med spørsmål fra underveisevalueringen høsten 2010. Dette for å gi et sammenligningsgrunnlag. Det kom inn 82 unike besvarelser (eksklusivt dobbeltsendte identiske besvarelser). Det gjøres oppmerksom på at noen menigheter har latt flere besvare på vegne av menigheten, så noen menigheter er representert med mer enn én besvarelse. Siden besvarelsene ikke var like, kunne det ikke forsvares å filtrere ut noen av disse besvarelsene. Dette har begrenset påvirkning på tallverdiene, og ingen påvirkning på innstillingen i saken.

Ikke uventet er menighetene samlet sett mindre positive til ordningen etter gjennomføring av menighetsrådsvalget 2013. Dette er eneste gang der valget i utgangspunktet måtte gjennomføres etter regler fra demokratireformen, men uten særskilt statlig tildeling. Kirkerådet har fått kritikk for dette forholdet, men i underveisevalueringen høsten 2010 ble det orientert om at dersom man ble med videre så ville valget i 2013 etter all sannsynlighet bli uten noe sentral tilrettelegging. Det kan virke som om denne informasjonen ikke nådde godt nok ut.

Det var høsten 2010 så mange som 64,6 % som svarte at de gikk inn for å gjøre prøveordningen om til en permanent ordning fra 2015, mens tilsvarende tall nå i sluttevalueringen er 44,4 %. Videre var det 27,1 % som ikke gikk inn for å gjøre ordningen permanent, mens tilsvarende tall nå er 34,6 %. Det er nå også langt flere som er usikre (21,0 % nå mot 8,3 % høsten 2010). På tross av fallende oppslutning for ordningen, er det likevel fremdeles et flertall som ønsker å gjøre denne valgfrie ordningen permanent.

Høsten 2010 var det 68,0 % som oppga at de ønsket å være med videre i ordningen. På spørsmål om menigheten ønsker å være med i ordningen videre dersom ordningen gjøres permanent, svarer bare 19,5 % nå uforbeholdent ja. Med forbehold om at det blir en finansieringsordning for alle valgene (nytt svaralternativ i siste undersøkelse), er tallet på de som sier ja 29,3 %. Det er 34,1 % som sier nei (22,0 % høsten 2010) og 17,1 % som ikke vet (bare 10 % høsten 2010). Det er altså fremdeles en viss overvekt som ønsker ordningen videre for egen menighet, men finansieringsutfordringen er en sentral komponent. Molde menighetsråd har i sin høringsuttalelse om nye valgeregler formulert følgende: «Erfaringer vi har fra forsøksordningen er at dette [ressursbehovet] er betydelig, og at en slik ordning ikke vil være gjennomførbar uten betydelig tilføring av midler fra kirken sentralt ved gjennomføringen av valget». Denne uttalelsen anses å være representativ for flere. Fra og med demokratireformen er gjennomføring av kirkevalg blitt langt mer ressurskrevende. Det er særlig innføringen av direktevalg til bispedømmeråd og Kirkemøtet som har gjort det mulig å få bevilgninger til å gjennomføre valg slik de ble avvirket i 2009 og 2011. Det er et spørsmål både om det er mulig og om det kan forsvares å bruke ytterligere ressurser på å arrangere menighetsrådsvalg for noen menigheter

annethvert år. Når erfaringene også er noe delte, fastholdes forrige innstilling om at ordningen med valg av halve menighetsrådet annethvert år ikke videreføres.

2.6 Valg av representanter for samisk kirkeliv til bispedømmeråd og Kirkemøtet

Det har i høringen kun kommet en merknad til regler for valg av representanter for samisk kirkeliv til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Denne kom i høringsuttalelsen fra Sør-Hålogaland bispedømmeråd. De foreslår en utvidelse i forhold til hvem som er valgbare. I forslaget som gikk på høring var det foreslått at bare personer bosatt i de respektive samiske språkområdene skulle være valgbare. For å øke tilfanget av mulige kandidater, har Sør-Hålogaland bispedømmeråd foreslått å tilføye at kandidater *fortrinnsvis* skal være bosatt i de respektive samiske språkområdene. Dette forslaget til endring er nå tatt inn, og Samisk kirkeråd vil få anledning til å kommentere dette før saken behandles i Kirkerådet. Se også siste avsnitt i del 2.4.1.

2.7 Samkjøring med virksomhetsreglene

Det har i arbeidet med valgreglene fremkommet en bevissthet rundt manglende konsistens i forhold til hva som er regulert i valgeregler og hva som er regulert i virksomhetsregler. Tiltredelsesdato for nyvalgt råd har for menighetsrådets vedkommende vært regulert i virksomhetsreglene, mens det for bispedømmeråd, Kirkemøtet og Kirkerådet har vært regulert i selve valgreglementet. Det innstilles nå på at det blir en konsistens på dette området, og det anses som mest riktig at konstituering og ikrafttredelse er regulert i virksomhetsreglene. Bestemmelse om ikrafttredelse for nytt råd er derfor nå tatt ut av reglene for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet.

2.8 Redaksjonelle endringer

Etter møtet i Kirkerådet 26. september 2013 har valgreglene blitt grundig gjennomgått med henblikk på språk og oppbygning. Det er derfor gjort også en del redaksjonelle endringer. Alle endringer som er gjort i forhold til forslagene som ble fremlagt for Kirkerådet i september er markert med kursiv.

2.9 Videre saksbehandling – endelig saksfremlegg for Kirkemøtet

Saksdokumentet som nå legges frem for Kirkerådet er laget med henblikk på å få fastsatt selve reglene som skal legges frem for Kirkemøtet 2014. Det gjør derfor rede for de endringer og vurderinger som er gjort siden Kirkerådsmøtet 26. september. Det har ikke vært mulig å ferdigstille hele dokumentet som skal til Kirkemøtet innenfor det korte tidsrommet som har vært tilgjengelig etter høringsfristen. Det bes derfor om at direktøren får fullmakt til å ferdigstille et saksfremlegg til Kirkemøtet 2014 som baserer seg både på Kirkerådssaken i september og Kirkerådssaken nå i desember.

3. Økonomiske/administrative konsekvenser

Det fremlagte forslaget til regler for valg av menighetsråd og valg av bispedømmeråd/Kirkemøtet gir ingen økonomiske/administrative konsekvenser i forhold til de forslag som ble lagt frem for Kirkerådet 26. september 2013. Det henvises til saksdokumentet KR 30/13 for redegjørelse her.

Det nye tidsforløpet betyr at en større andel av bevilgningene må komme i 2014. Dette fordi valghåndbok må foreligge allerede på høsten 2014 (i hvert fall elektronisk). Det er også nødvendig med prostivise møter og kurs allerede i 2014, for å få på plass de prostivise nominasjonskomiteene. Det må arbeides for å få en hensiktsmessig del av tildelingen til Kirkevalget 2015 på revidert statsbudsjett for 2014.

Ordningsen med valg av halve menighetsrådet annethvert år er ikke foreslått videreført. Dersom ordningen likevel blir vedtatt videreført, vil dette medføre økonomisk/administrative konsekvenser. Det må da skaffes til veie ressurser til å kunne gjennomføre menighetsrådsvalgene som kommer midt i ordinær valgperiode innenfor ny lovgivning. Det er uklart hvorvidt dette er mulig eller en ønskelig bruk av ressurser.

Forslaget til regler for valg av representanter for samisk kirkeliv til bispedømmeråd og Kirkemøtet har ingen økonomiske/administrative konsekvenser for valget i 2015. En eventuell opprettelse av et samisk kirkelig valgmøte som avholdes hvert fjerde år må utredes også med henblikk på økonomiske/administrative konsekvenser.

4. Regler for valg av menighetsråd (bokmål)

Fastsatt av Kirkemøtet xx. xxxx 2014 (KM XX/14) med hjemmel i lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke § 6 første ledd.

§ 1. Sammensetning og valg av menighetsråd

§ 1-1. *I henhold til kirkeloven § 6 første ledd skal menighetsrådet bestå av soknepresten og – etter menighetsmøtets bestemmelse – 4, 6, 8 eller 10 andre medlemmer som velges ved flertalls- eller forholdstallsvalg for fire år etter regler fastsatt av Kirkemøtet.*

§ 1-2. *For de valgte medlemmer velges samtidig minst fem varamedlemmer.*

§ 1-3. *Endring av tallet på de medlemmer som skal velges, må være vedtatt i menighetsmøte før valget kunngjøres.*

§ 2. Valgstyre

§ 2-1. Menighetsrådet gjør tjeneste som valgstyre og har som sådant ansvar for forberedelse og ledelse av valget. Med valgstyre menes det i disse regler menighetsrådet som valgstyre.

§ 2-2. Valgstyret har ansvar for at tilstrekkelig informasjon om valget er tilgjengelig for velgerne, herunder informasjon om tid og sted for valget, valgform, krav til kandidatlistene samt forhåndsstemming. Denne informasjonen kunngjøres i kirken, i lokalavis eller menighetsblad, på menighetens internettside dersom dette eksisterer og for øvrig på den måte valgstyret bestemmer.

§ 2-3. Valgstyret har ansvar for å sette i gang nominasjonsarbeidet, *jf § 7.*

§ 2-4. Valgstyret fører en valgbok over forhold som angår valget, *jf. §§ 9-10, 10-3 og 11-6.* Der det i tillegg til valgstyret også er stemmestyre, *jf. § 3-3,* utarbeider hvert stemmestyre en rapport over det som behandles i anledning valgtinget på hvert enkelt stemmested, *jf. § 10-3.*

§ 3. Fastsetting av valgdager/valgsteder

§ 3-1. Valg av menighetsråd skal i alle landets menigheter holdes samtidig med og i lokaler i umiddelbar nærhet av valg til Stortinget eller fylkesting og kommunestyre. Direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet finner sted samtidig. *Kirkemøtet fastsetter valgår.*

§ 3-2. *Hoveddelen av valgtinget må holdes på den offisielle valgdagen.* I de kommuner der det holdes valg også søndagen før den offisielle valgdagen, holdes *det* også menighetsrådsvalg denne dagen.

Tid for stemmegivningen skal følge tid for stemmegivning for *det samtidig pågående offentlige valget.*

Valg i kirken i tilknytning til gudstjeneste søndagen før den offisielle valgdagen kan avholdes som en del av selve valgtinget. Dette som et tillegg til valg etter bestemmelsene i § 3-1.

§ 3-3. *Valgstyret bestemmer etter § 3-1 i hvilke lokaler stemmegivningen skal foregå.* Lokalene skal ha god tilgjengelighet. Det skal ikke benyttes samme rom som det andre samtidig pågående offentlige valget *benytter.* Kommunens stemmekretser skal følges. Der disse ikke samsvarer med soknegrensene eller de kirkelige stemmekretsene, kan valgstyrene i de berørte

sokn inngå samarbeid om avviklingen av valget i en stemmekrets. På hvert stemmested foregår stemmegivningen for en viss del av manntallet.

Til å lede valgtinget på hvert enkelt stemmested oppnevner valgstyret for hvert sted et stemmestyre på minst tre medlemmer som har stemmerett ved valget. Valgstyret oppnevner ett av medlemmene, fortrinnsvis blant sine egne medlemmer, til leder av stemmestyret.

§ 3-4. Dersom valggjennomføringen i et sokn ikke uten uforholdsmessige vanskeligheter kan oppfylle kravene til tid og sted for stemmegivningen, kan bispedømmerådet innvilge dispensasjon fra kravene. Frist for å søke om dispensasjon er 1. mars i valgåret.

§ 3-5. Valgstyret kunngjør tid og sted for stemmegivningen slik som foreskrevet i § 2-2 siste punktum, senest innen forhåndsstemningen starter 10. august. I kunngjøringen skal det gjøres rede for når og hvor valgtinget skal holdes, når stemmegivningen skal være avsluttet, hvor og når forhåndsstemmegivning vil foregå og hvor mange medlemmer og varamedlemmer som skal velges. Når stemmegivning skal foregå på flere steder, skal det i kunngjøringen dessuten gjøres rede for hvem som skal stemme på de forskjellige steder og når valget skal holdes på hvert sted. Valget bør kunngjøres flere ganger.

§ 4. Stemmerett og valgbarhet

§ 4-1. Stemmerett ved valget har hvert medlem av Den norske kirke som bor i soknet og som senest i det år det stemmes vil ha fylt 15 år, jf. kirkeloven § 4 første ledd.

§ 4-2. I særlige tilfeller kan biskopen etter søknad fra vedkommende menighetsråd samtykke i at en person for et begrenset tidsrom gis stemmerett i et annet sokn enn det vedkommende er bosatt i, jf. kirkeloven § 4 annet ledd.

Personer som midlertidig oppholder seg i et annet sokn enn der de er registrert bosatt, kan stemme ved valget i bostedssoknet ved å avgi forhåndsstemme i det soknet de midlertidig oppholder seg i, jf. bestemmelsene i § 9-1 annet ledd.

§ 4-3. Ingen kan ha stemmerett i mer enn ett sokn, jf. kirkeloven § 4 tredje ledd.

§ 4-4. Utenlandsk statsborger som har meldt seg inn i Den norske kirke, har kirkelig stemmerett dersom vedkommende for øvrig oppfyller betingelsene i § 4-1.

§ 4-5. Valgbar til menighetsrådet og pliktig til å ta imot valg er enhver som har rett til å stemme ved valget og som senest i det år det stemmes vil ha fylt 18 år. Rett til å kreve seg fritatt for valg har den som har fylt 65 år før valgperioden tar til, den som har gjort tjeneste som medlem av menighetsrådet de siste fire år og den som påberoper seg hindring som valgstyret godkjenner, jf. kirkeloven § 6 tredje og fjerde ledd.

§ 5. Manntall

§ 5-1. Ved valget benyttes et eget kirkelig manntall for hvert sokn, utarbeidet på grunnlag av *Den norske kirkes medlemsregister*. Manntallet skal inneholde alle stemmeberettigede medlemmer av Den norske kirke bosatt i soknet, jf. §§ 4-1 og 4-2.

§ 5-2. Fra senest 10. august og frem til 1. september skal utkast til soknets kirkelige manntall være lagt ut til offentlig ettersyn. Ettersynet reguleres på en slik måte at den enkelte person kun får kjennskap til opplysninger angående seg selv eller en annen person som en har fått fullmakt

fra. Alle som mener at de selv eller andre feilaktig er innført eller utelatt fra manntallet, kan kreve at valgstyret retter feilen.

Valgstyret skal kunngjøre tid og sted for utleggingen *slik som foreskrevet* i § 2-2 siste punktum og opplyse om adgangen til og fremgangsmåten for å kreve feil rettet.

§ 5-3. Valgstyret utarbeider så et kirkelig manntall over de personer som antas å ha stemmerett. Valgstyret kan oppdatere manntallet så lenge det er praktisk mulig.

§ 5-4. *Personer som melder seg inn i Den norske kirke eller flytter til menigheten i perioden mellom 1. september og valgdagen, kan også avgi stemme, jf. § 10-4 siste ledd. Dette gjelder også personer som av andre grunner ikke står i manntallet.*

§ 5-5. *Ved behov for oppdatert manntall senere i valgperioden, hentes dette ut fra Den norske kirkes medlemsregister. Kirkebokfører og lokal behandlingsansvarlig for medlemsregisteret er sammen ansvarlig for at medlemsregisteret er oppdatert.*

§ 6. Valgform

§ 6-1. Valget foregår som forholdstallsvalg eller flertallsvalg. Dersom det bare foreligger én godkjent kandidatliste, gjennomføres valget som flertallsvalg. Er det flere kandidatlistene, gjennomføres valget som forholdstallsvalg.

§ 6-2. Ved forholdstallsvalg vil menighetsrådet bli sammensatt av representanter fra de forskjellige listene, etter det forholdsmessige antall stemmer hver liste får, jf. § 11-5 bokstavene d og f.

Ved tilleggsstemme (kumulering), strykning og oppføring av navn fra andre lister vil velgerne også kunne endre rekkefølgen på den enkelte liste og slik påvirke hvilke personer fra listene som får flest stemmer og dermed velges, jf. § 11-5 bokstavene e og g.

§ 6-3. Ved flertallsvalg vil menighetsrådet bli sammensatt i rekkefølge ut fra det antall stemmer den enkelte kandidat får.

Ved tilleggsstemme (kumulering), strykning og oppføring av nye navn vil velgerne kunne påvirke hvilke personer som får flest stemmer og dermed velges.

§ 7. Kandidatlistene (valglister)

§ 7-1. Forslag til kandidatlistene:

- a. skal være kommet inn til *stemmestyrets leder* senest 1. mai i valgåret,
- b. skal være egenhending underskrevet av *minst* ti stemmeberettigede forslagsstillere,
- c. skal tydelig angi:
  - *hvilket valg det gjelder, med navn på sokn samt valgdager,*
  - *navnene på forslagsstillerne, og eventuelt ha gruppens navn som overskrift for kandidatenes navn,*
- d. skal angi en tillitsvalgt blant forslagsstillerne som valgstyret kan henvende seg til ved forhandlinger om listeforslaget,
- e. skal ha *forespurte* kandidater oppført med fullt navn og alder, og – i den grad det er ønskelig eller nødvendig for å unngå forveksling – med adresse og yrke/stilling,
- f. bør ha *minst 40 prosent* representasjon av hvert kjønn blant de foreslåtte kandidatene på den enkelte liste,

- g. skal settes opp i prioritert rekkefølge,
- h. bør ha minst 20 prosent representasjon av kandidater under 30 år.

Kandidatlisten må ha minst så mange forskjellige kandidater som det skal velges medlemmer og varamedlemmer til sammen, jf. kirkeloven § 6 første ledd. Listen kan imidlertid ikke inneholde mer enn det dobbelte antall navn. Det kan ikke gis stemmetillegg til kandidater (forhåndskumulering).

Som vedlegg til kandidatlisten skal det følge en fortegnelse over kandidatenes fødselsdato samt kontakinformasjon til kandidatene. Dersom en kandidat ikke er innført i manntallet som bosatt i soknet, må det foreligge dokumentasjon på at personen vil oppfylle kravene til stemmerett og valgbarhet på valgdagen.

En forslagsstiller kan også stå som kandidat på den samme listen.

Fristen for innlevering av forslag til kandidatlistor kunngjøres slik som foreskrevet i § 2-2 siste punktum.

§ 7-2. Valgstyret ser til at det blir stilt kandidatliste(r) ved valget.

Valgstyret oppnevner en nominasjonskomité på minimum tre medlemmer som forestår arbeidet med å skaffe frem kandidater til menighetsrådet. Nominasjonskomiteen skaffer også frem ytterligere forslagsstillere slik at det blir ti forslagsstillere, inkludert nominasjonskomiteens medlemmer. Forslagsstillerne setter kandidatene opp i prioritert rekkefølge, eventuelt etter forslag fra nominasjonskomiteen.

§ 7-3. Et forslag til kandidatliste ved forholdstallsvalg må ikke ha forslagsstiller eller kandidat felles med andre forslag.

Står en forslagsstiller bak flere lister, skal valgstyret pålegge forslagsstilleren innen en bestemt frist å si fra hvilken kandidatliste vedkommende velger å stå som forslagsstiller til. Svarer forslagsstilleren ikke, strykes navnet fra listen over forslagsstillere på samtlige lister.

Står en kandidat på flere forskjellige lister, skal kandidaten gis et tilsvarende pålegg. Svarer kandidaten ikke, blir navnet stående på den listen som først er kommet inn til valgstyret, men strykes av de andre. Forslagsstillerne bestemmer hvilket navn som skal settes i stedet og om navnet skal settes inn på den tomme plassen eller nederst på listen.

Et innlevert forslag til kandidatliste kan ikke tilbakekalles.

§ 7-4. Valgstyret undersøker om kandidatene og forslagsstillerne oppfyller de lovbestemte vilkår og avgjør om forslagene til kandidatlistor skal godkjennes. Ved behov forhandler valgstyret med den tillitsvalgte for listen, for å søke å bringe forslaget i foreskrevet stand.

Dersom en kandidat blir fritatt, strykes navnet. Forslagsstillerne bestemmer hvilket navn som skal settes i stedet og om navnet skal settes inn på den tomme plassen eller nederst på listen.

§ 7-5. Enhver kan ved henvendelse til valgstyret kreve å få gjøre seg kjent med et forslag til kandidatliste fra det tidspunkt listen har kommet inn til styret.

§ 7-6. Valgstyret skal kunngjøre de godkjente kandidatlistene slik som foreskrevet i § 2-2 siste punktum snarest mulig og senest 10. august, når forhåndsstemmingen starter.

§ 7-7. Dersom nominasjonskomiteen ikke lykkes med å fremskaffe et tilstrekkelig antall kandidater innen 1. mai og det ikke innleveres andre kandidatlistor, kan valgstyret godkjenne en liste med et utilstrekkelig antall kandidater. Det skal da åpnes for supplerende nominasjon. Dette kunngjøres slik som foreskrevet i § 2-2 siste punktum innen 8. mai, med frist én måned etter kunngjøringen.

Et forslag til kandidat fremmet ved supplerende nominasjon skal være egenhendig underskrevet av fem stemmeberettigede forslagsstillere. For øvrig gjelder bestemmelsene i § 7-1 tredje og fjerde ledd for supplerende nominasjon tilsvarende som for kandidatlistor.

Etter fristens utløp setter valgstyret opp den endelige kandidatlisten. Supplerende kandidater settes nederst på listen. Rekkefølgen avgjøres ved loddtrekning. Det må tydelig fremgå at de supplerende kandidater ikke er nominasjonskomiteens nederst prioriterte kandidater.

§ 8. Stemmesedler og stemmeseddelkonvolutter

§ 8-1. Valgstyret sørger for at det blir trykt et tilstrekkelig antall stemmesedler av alle godkjente kandidatlistor til bruk for velgerne i valglokalene.

§ 8-2. Stemmesedlene skal være av alminnelig hvitt papir.

§ 8-3. Stemmeseddelen skal ved flertallsvalg og forholdstallsvalg ha en overskrift som viser hvilken kandidatliste den gjelder, men navnene på forslagsstillerne behøver ikke være tatt med.

§ 8-4. Valgstyret/stemmestyret sørger for at det til forhåndsstemming og i valglokalet ved valgting er trykte stemmesedler av alle godkjente kandidatlistor tilgjengelig.

Andre trykte eller på annen måte mangfoldiggjorte stemmesedler må ikke brukes.

§ 8-5. Valgstyret/stemmestyret sørger også for at det er stemmeseddelkonvolutter til forhåndsstemmegivning, samt til bruk på valgtinget når velgere ikke står i manntallet. Stemmeseddelkonvoluttene skal være ensartede og ugjennomsiktige. Det sørges også for omslagskonvolutter av annen størrelse, jf. §§ 9-8 og 10-4.

§ 9. Forhåndsstemmegivning

§ 9-1. En velger som vil være forhindret fra å møte personlig på valgtinget, kan etter reglene i § 9 avgi stemme på forhånd, til en som er stemmemottaker.

Personer som midlertidig oppholder seg i et annet sokn enn der de er registrert bosatt, kan stemme ved valget i bostedssoknet ved å avgi forhåndsstemme i det sokn de midlertidig oppholder seg, jf. § 4-2 annet ledd. Velgeren må selv sørge for i god tid på forhånd å få tilsendt godkjent stemmeseddel fra det sokn vedkommende er bosatt. For øvrig følges prosedyren for forhåndsstemmegivning i dette avsnitt. Omslagskonvoluttene sendes imidlertid direkte til valgstyrets leder i det sokn vedkommende velger er bosatt, jf. § 9-9. En velger som forhåndsstemmer kan ikke avgi stemme ved valgtinget.

§ 9-2. Forhåndsstemmegivning kan foregå i tiden fra 10. august og frem til og med siste fredag før valgdagen. Forhåndsstemming i annet sokn enn der man har stemmerett, må gjøres før 1. september.

§ 9-3. Valgstyret kunngjør forhåndsstemmegivning med tid og sted *slik som foreskrevet i § 2-2 siste punktum.*

§ 9-4. Velgeren må avgi sin stemme ved personlig fremmøte på sted(er) som er fastsatt av valgstyret. Valgstyret kan bestemme at det for det enkelte sted kun skal være adgang til å avgi forhåndsstemme en viss tid på én eller flere bestemte dager. Det bør legges til rette for at forhåndsstemmegivning kan foregå både på dag- og kveldstid og på de institusjoner som geografisk hører til det enkelte sokn.

§ 9-5. Som stemmemottaker tjenestegjør én eller flere av valgstyrets medlemmer eller andre som valgstyret utpeker. Valgstyret skal sørge for at stemmemottakerne er godt kjent med valgreglene.

§ 9-6. Før stemmegivningen skal stemmemottakeren gjøre velgeren kjent med reglene for stemmegivningen, og *på eventuell anmodning* skaffe de nødvendige skrivesaker. Stemmemottaker kan forlange at en ukjent velger skal legitimere seg. Velgeren bør ha med valgkort til forhåndsstemmegivningen dersom dette er utsendt, jf. § 9-8. Har velgeren ikke med valgkort, *innhentes det opplysninger om velgerens navn, adresse og fødselsdato.*

§ 9-7. Stemmemottakeren gir velgeren en konvolutt til å legge stemmeseddelen i. Velgeren legger selv stemmeseddelen i *den mottatte konvolutten.*

§ 9-8. *Stemmemottakeren* gir deretter velgeren en omslagskonvolutt. I denne legger velgeren selv konvolutten med stemmeseddelen, og eventuell stemmeseddelkonvolutt for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet, jf. Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet § 2-13.

Opplysninger om velgerens navn, adresse og fødselsdato skal påføres omslagskonvolutten, og stemmemottakeren skal på omslagskonvolutten også underskrive og påføre tid og sted for stemmegivningen. Stemmemottaker limer igjen omslagskonvolutten og fører stemmegivningen på liste i velgerens påsyn, jf. § 9-9.

§ 9-9. Stemmemottakeren fører liste over de velgere som avgir stemme hos stemmemottakeren, og sender omslagskonvoluttene på betryggende måte direkte til valgstyrets leder. Det føres én liste over forhåndsstemmer i eget sokn og en annen liste over forhåndsstemmer som oversendes andre sokn.

§ 9-10. Valgstyrets leder eller den valgstyrets leder bemyndiger mottar forhåndsstemmene og listen over avgitte stemmer, og fører inn på listen de tilsendte forhåndsstemmer som er avgitt utenfor soknet. Forhåndsstemmene skal nummereres fortløpende på listen, og det samme nummeret settes på omslagskonvolutten.

Når valgstyret skal begynne å behandle disse forhåndsstemmene, skal valgstyrets leder legge frem den forannevnte listen og alle de forhåndsstemmene som er innført før valgtinget. Valgstyret gjennomgår listen over forhåndsstemmer før valgtinget og krysser av i manntallet for godkjente forhåndsstemmegivninger. Listen tas inn i valgbooken.

§ 9-11. Velgere som har *spesielle behov* og som ikke fullt ut kan følge fremgangsmåten som er nevnt i §§ 9-7 og 9-8, kan få den nødvendige hjelp av en person som vedkommende selv utpeker. Denne personen må ha fylt 14 år.

§ 9-12. Valgagitasjon er ikke tillatt i det rom der stemmegivningen foregår og i tilstøtende rom.

§ 10. Stemmegivning på valgtinget

§ 10-1. Valgtinget åpnes ved at valgstyret/*stemmestyret erklærer* at stemmegivningen kan ta til.

§ 10-2. På valgtinget kan det ikke reises tvist om stemmerett. Avstemningen er hemmelig og foregår ved personlig fremmøte. Valgagitasjon er ikke tillatt i valglokalet og i tilstøtende rom.

§ 10-3. *Valgstyrets leder fører inn i valgboken datoene for kunngjøring om utlegging av manntall og valgting, og alt som behandles og avgjøres på valgtinget.*

Foregår stemmegivningen på flere steder i soknet, fører stemmestyrets leder det som behandles i anledning valgtinget i en egen rapport. Rapporten tas inn i valgboken.

Blir det innsigelse mot at valget holdes, bokføres innsigelsen og grunnen. Valgstyret/*stemmestyret* avgjør hver innsigelse så snart den er reist og gir opplysninger om klageadgang etter § 12.

Etter at stemmegivningen er avsluttet, kontrollerer valgstyret/*stemmestyret* det som er bokført. Valgstyrets/*stemmestyrets* leder og de tilstedeværende medlemmer skriver under. Dette gjøres hver dag, dersom valgtinget foregår over flere dager.

§ 10-4. Når valgtinget er åpnet, får de velgerne som er innført i manntallet anledning til å stemme etter hvert som de møter frem. Velgere som har forhåndsstemt kan ikke avgi stemme.

Fremgangsmåten er slik: Velgeren går til de utlagte stemmesedlene og vises deretter til en del av valglokalet hvor vedkommende usett kan gjøre eventuelle endringer på stemmeseddelen. Stemmeseddelen, samt eventuell stemmeseddel for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet, brettes deretter sammen med teksten inn. Stemmesedlene stemples deretter med et stempel som identifiserer hvilket sokn stemmen(e) er avlagt i, og det settes ett kryss i manntallet. Velgeren legger så stemmeseddelen/stemmesedlene, med påført stempel, i en låst urne.

For velgere som på grunn av *spesielle behov trenger* assistanse ved stemmegivningen, gjelder § 8-11 tilsvarende.

Velger som er ukjent for stemmemottaker, skal legitimere seg.

Foregår stemmegivningen på flere steder i soknet, skal også velgere som ikke står i vedkommende del av manntallet, få adgang til å avgi stemme. Disse skal imidlertid ikke legge stemmeseddelen i valgurnen, men legge den i en stemmeseddelkonvolutt og gi den til stemmestyret. Dette skal legge konvolutten i et særskilt omslag, legge *ved opplysninger* om velgerens navn, adresse og fødselsdato, klebe det til, *oppbevare det ubrutt* og gi det til valgstyret etter at stemmegivningen er avsluttet.

Også den som er nektet stemmerett etter valgstyrets avgjørelse eller av andre grunner ikke er innført i manntallet, skal få adgang til å avgi stemme. Vedkommende skal ikke legge stemmeseddelen i valgurnen, men legge den i en stemmeseddelkonvolutt og gi den til stemmestyret. Dette skal legge konvolutten i et særskilt omslag, legge *ved opplysninger* om velgerens navn, adresse og fødselsdato, klebe det til, oppbevare det ubrutt og gi det til valgstyret etter at stemmegivningen er avsluttet.

§ 10-5. Ved flertallsvalg kan velgeren:

- a. gi tilleggsstemme til kandidater på valglisten ved å sette et kryss i ruten til venstre for navnet. Ved opptellingen får da kandidaten(e) to stemmer hver. Det kan gis tilleggsstemme til opptil tre kandidater.
- b. tilføye opptil tre navn på *valglisten*. Disse kan ikke gis tilleggsstemme, *verken ved å sette kryss eller ved å gjenta et navn*.
- c. stryke navn på valglisten ved å sette strek over navnet. Disse kandidatene telles ikke. Det kan strykes inntil tre navn.

Ved forholdstallsvalg kan velgeren:

- a. gi tilleggsstemme til kandidater på valglisten ved å sette et kryss i ruten til venstre for navnet. Ved opptellingen får kandidaten(e) to stemmer hver. Det kan gis tilleggsstemme til opptil tre kandidater.
- b. føre opp inntil tre navn fra andre *valglist*er. Disse kan ikke gis tilleggsstemme, *verken ved å sette kryss eller ved å gjenta et navn*.
- c. stryke navn fra listen ved å sette strek over navnet. Disse kandidatene telles ikke. Det kan strykes inntil tre navn.

§ 10-6. Når den tid som er fastsatt for stemmegivningen er utløpt, og de velgere som da er til stede i valglokalet har fått adgang til å avgi stemme, erklærer valgstyret/stemmestyret stemmegivningen for avsluttet. Foregår stemmegivningen over to valgdager, fortsetter den til fastsatt tid neste valgdag. Urnene med stemmesedler og det øvrige valgmateriell skal oppbevares på sikkert sted og under betryggende forsegling frem til stemmegivningen tar til neste valgdag.

Urnene sammen med det øvrige valgmateriell skal etter avsluttet stemmegivning siste valgdag forsegles og bringes til valgstyret for videre behandling.

§ 11. Opptelling, innberetning og kunngjøring

§ 11-1. Opptellingen skal ikke begynne før stemmegivningen er avsluttet i hele soknet. Med mindre valgstyret har bestemt noe annet, skjer opptellingen samlet for hele soknet.

§ 11-2. Opptellingen foretas av de personer valgstyret har bestemt, og under valgstyrets tilsyn.

§ 11-3. Før opptellingen starter skal stemmeseddelkonvoluttene fra forhåndsstemmingen legges ned i valgurnen for vedkommende krets, jf. § 9-10.

Valgstyret må også undersøke om de velgere som har stemt utenfor den valgkrets de hører hjemme i, har adgang til å stemme, jf. § 10-4 femte ledd. Hvis dette er i orden, settes et kryss ved navnet i manntallet og stemmeseddelkonvoluttene legges ned i valgurnen for vedkommende krets. I motsatt fall vrakes stemmegivningen og omslaget forvares uåpnet.

Dersom det er avgitt stemmer fra velgere som er nektet stemmerett eller som ikke står i manntallet, jf. § 10-4 siste ledd, må valgstyret vurdere hver enkelt av disse stemmene for seg. De stemmegivninger som godkjennes, noteres i manntallet og stemmeseddelkonvoluttene legges ned i valgurnen for vedkommende krets. I motsatt fall vrakes stemmegivningen og omslaget forvares uåpnet.

§ 11-4. Ved flertallsvalg følger opptellingen følgende prosedyre:

- a. Antall avkryssninger i manntallslisten(e) telles opp.

- b. Valgurnen(e) åpnes. Eventuelle stemmeseddelkonvolutter åpnes, jf. § 11-3. Stemmesedlene stemples og blandes med de øvrige stemmesedlene.
- c. Det totale antall stemmesedler telles opp.
- d. Stemmesedlene ordnes i grupper for urettede og rettede stemmesedler.
- e. De urettede stemmesedlene telles av minst to personer. Hver kandidat gis én stemme pr. urettet stemmeseddel. Antallet føres inn på lister som føres av minst to personer.
- f. Ved optellingen av de rettede stemmesedlene registreres alle endringer velgerne har gjort på stemmesedlene. Kandidater som har fått tilleggsstemmer, får to stemmer hver. Dersom det er gitt tilleggsstemme til flere enn tre kandidater, tas det kun hensyn til de tre øverste tilleggsstemmene. Tilføyde navn får én stemme hver. Dersom det er tilføyde mer enn tre navn, tas det kun hensyn til de tre øverste navnene. Navn som er strøket, telles ikke (telles som null). Dersom det er strøket mer enn tre navn, tas det kun hensyn til de tre nederste strykningene. Øvrige kandidater får én stemme pr. stemmeseddel. Et medlem av tellekorpset leser opp navnene som har fått tilleggsstemme, tilføyde navn og navn som er strøket. Deretter leveres stemmesedlene til et annet medlem som kontrollerer opplysningene. Minst to personer fører hver sin liste. Disse listene sammenlignes med jevne mellomrom. En stemmeseddel skal forkastes dersom den er merket slik at det går frem hvem velgeren er.
- g. Ved valgoppgjøret teller en de stemmer som er avgitt på den enkelte kandidat, *ved at* antall stemmer på urettede og rettede lister summeres for hver kandidat. De kandidater som har fått flest stemmer blir faste medlemmer av menighetsrådet, og de påfølgende kandidater blir varamedlemmer. Hvis flere kandidater har fått like mange stemmer, avgjør rekkefølgen på *nominasjonskomiteens liste* utfallet. *Dersom kandidater som kun har fått stemme gjennom tilføyelse av navn har fått like mange stemmer, avgjøres rekkefølgen med loddtrekning ved et eventuelt behov.*

§ 11-5. Ved forholdstallsvalg følges optellingsprosedyrene i § 11-4 bokstav a *til* c. Deretter følges følgende prosedyre:

- a. Stemmesedlene ordnes i grupper for hver valgliste. For hver valgliste ordnes stemmesedlene i grupper for urettede og rettede stemmesedler.
- b. De urettede stemmesedlene telles av minst to personer. Antallet føres inn på lister som føres av minst to personer.
- c. Ved optellingen av de rettede stemmesedlene registreres alle endringer velgerne har gjort på stemmesedlene. Kandidater som har fått tilleggsstemme, får to stemmer *hver*. Dersom det er gitt tilleggsstemme til flere enn tre kandidater, *tas det kun hensyn til de tre øverste tilleggsstemmene*. Kandidater som er strøket, får ingen stemme. Dersom det er flere enn tre strykninger, *tas det kun hensyn til de tre nederste strykningene*. Øvrige kandidater får én stemme *hver*. Navn som er overført fra annen liste, registreres. Dersom det er overført mer enn tre navn, *tas det kun hensyn til de tre øverste navnene*. Et medlem av tellekorpset leser opp navnene som har fått tilleggsstemme, navn ført over fra andre lister og navn som er strøket. Deretter leveres stemmesedlene til et annet medlem som kontrollerer opplysningene. Minst to personer fører hver sin liste. Disse listene sammenlignes med jevne mellomrom. En stemmeseddel skal forkastes dersom den er merket slik at det går frem hvem velgeren er, eller ikke har en overskrift som viser hvilken kandidatliste den gjelder.
- d. Deretter beregnes de enkelte listenes listestemmetall. Hver stemmeseddel teller like mange listestemmer som det skal velges medlemmer til menighetsrådet. Ved oppføring av navn fra annen valgliste, trekkes det fra én listestemme pr. navn på valglisten, mens det legges til én listestemme pr. navn på den andre valglisten.
- e. Deretter beregnes kandidatenes personlige stemmer, jf. bokstav c.

- f. Ved valgoppgjøret legges listestemmetallet til grunn for mandatfordelingen. Dette skjer i henhold til St. Laguës metode. Det innebærer at hver listes stemmetall divideres med 1-3-5-7 osv. Hvert stemmetall skal divideres så mange ganger som det er nødvendig for å finne det antall mandater listen skal ha. Det første mandatet tilfaller den listen som har den største kvotienten. Det andre mandatet tilfaller den listen som har den nest største kvotienten osv. Hvis flere lister har samme kvotient, tilfaller mandatet den av listene som har størst stemmetall. Har de samme stemmetall, avgjøres det ved loddtrekning hvilken liste mandatet skal tilfalle.
- g. Når det er avgjort hvor mange mandater en valgliste skal ha, fordeler valgstyret representantplassene til kandidatene på listen. Kandidatene kåres i rekkefølge etter antall mottatte personlige stemmer. Har flere kandidater fått like mange *stemmer*, er rekkefølgen på listen avgjørende. Deretter kåres så vidt mulig fem vararepresentanter pr. liste etter den videre rekkefølge i antall mottatte personlige stemmer.

§ 11-6. Resultatet av valget, det samlede antall stemmeberettigede som har avgitt stemme samt andre relevante data om valget, innberettes elektronisk på den måten Kirkerådet fastsetter. Utskrift av rapport fra elektronisk verktøy tas inn i valgboken, og sendes i kopi til prost.

Valgboken tas inn som vedlegg til menighetsrådets møtebok og underskrives av samtlige tilstedeværende medlemmer av menighetsrådet.

Menighetsrådets leder sender uten opphold melding til dem som er valgt.

Innberetning til bispedømmerrådet om valg på menighetsråd skjer gjennom Kirkerådets elektroniske verktøy, jf. første ledd. Menighetsrådets leder sørger for at denne innberetningen finner sted i samarbeid med den lokale kirkeadministrasjonen.

§ 11-7. Menighetsrådet orienterer menigheten så snart som mulig om resultatet av valget. Resultatet skal kunngjøres *slik om foreskrevet i § 2-2 siste punktum*.

§ 11-8. Når det nyvalgte menighetsrådet har konstituert seg, fremstilles medlemmene for menigheten på en av de nærmest følgende søndager.

§ 11-9. Stemmesedlene skal oppbevares på et trygt sted under sikker forvaring til valgperioden er utløpet.

§ 12. Klage over valget

§ 12-1. Klager i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av valget kan inngis til bispedømmerrådet av *biskopen og enhver som er stemmeberettiget ved valget*.

§ 12-2. Klagen må være fremført muntlig *i møte i valgstyret* eller skriftlig være kommet inn til lederen i valgstyret innen sju dager etter valgdagen.

Klage over valgoppgjøret må fremmes innen sju dager etter at valgoppgjøret er offentliggjort av menighetsrådet. Lederen sender snarest mulig klagen til bispedømmerrådet, sammen med de dokumenter som kan antas å ha betydning for saken.

§ 12-3. Bispedømmerrådet kan påby nytt valgoppgjør eller omvalg.

§ 13. Nytt valgoppgjør og eventuelt utfyllingsvalg (suppleringsvalg)

§ 13-1. Blir en plass i menighetsrådet ubesatt etter at varamedlemmene i tilfelle er rykket opp, skal lederen i menighetsrådet underrette bispedømmerrådet, som i så fall kan påby nytt valgoppgjør.

§ 13-2. Dersom det i valgperioden trer endelig ut av menighetsrådet så mange medlemmer og varamedlemmer at menighetsrådet ikke kan bli vedtaksført og forholdet ikke kan avhjelpes ved nytt valgoppgjør, kan bispedømmerrådet samtykke i at det holdes utfyllingsvalg etter nærmere bestemmelser som *bispedømmerrådet* fastsetter.

§ 14. Ikrafttredelse og utfyllende bestemmelser

§ 14-1. Reglene trer i kraft fra 1. januar 2015. Fra samme tid oppheves *forskrift 15. november 1996 nr. 1448 om regler for valg av menighetsråd*.

§ 14-2. Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å foreta mindre endringer i reglene.

§ 14-3. Kirkerådet kan gi nærmere bestemmelser om gjennomføring av valget og utfylling av reglene.

§ 14-4. Kirkemøtet gir Kirkerådet fullmakt til å gjennomføre begrensede forsøk med ulike valgordninger. Kirkerådet fastsetter nærmere vilkår for gjennomføring av slike forsøk.

§ 14-5. *Regler for valg av menighetsråd benyttes av kategorialmenigheter så langt de passer.*

5. Regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet

Fastsatt av Kirkemøtet xx. xxxx 2014 (KM XX/14) med hjemmel i lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke § 23 annet ledd.

Kaptittel 1. Sammensetning og valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet

§ 1-1. Sammensetning og valg av bispedømmeråd

(1) *I henhold til kirkeloven § 23 første ledd skal bispedømmerådet bestå av:*

- a. biskopen,
- b. en prest valgt av prestene i bispedømmet,
- c. en lek kirkelig tilsatt valgt av de leke kirkelig tilsatte i bispedømmet og
- d. sju andre leke valgt ved flertalls- eller forholdstallsvalg, hvorav minst fire velges direkte av bispedømmets stemmeberettigede medlemmer,
- e. en nordsamisk representant i Nord-Hålogaland bispedømmeråd, en lulesamisk representant i Sør-Hålogaland bispedømmeråd og en sørsamisk representant i Nidaros bispedømmeråd.
- f. en representant fra døve-menighetene i Oslo bispedømmeråd.

(2) Presten og de leke medlemmene velges sammen med et tilsvarende antall varamedlemmer for fire år. Kirkemøtet gir nærmere regler om valget, herunder regler som presiserer hvem som er stemmeberettiget og valgbar etter første ledd bokstavene b, c, d, e og f. *Se kirkeloven § 23 annet ledd.*

§ 1-2. Kirkemøtets sammensetning

Kirkemøtet består av medlemmene av bispedømmerådene og leder av Samisk kirkeråd. *Har et medlem forfall, skal varamedlem kalles inn. Se kirkeloven § 24 første ledd.*

Kaptittel 2. Valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet

§ 2-1. Valgråd

Til å styre valgene oppnevner bispedømmerådet i god tid før valget et valgråd på fem medlemmer og to varamedlemmer. *Det bør tilstrebes god aldersfordeling, lik kjønnsfordeling og kirkepolitisk bredde ved oppnevningen.* Daglig leder eller den vedkommende utpeker, er sekretær for valgrådet.

§ 2-2. Fastsetting av valgdager og valgsteder

(1) Direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet (*eventuelt direkte valgomgang*) faller i tid og sted sammen med valg av menighetsråd, jf. Regler for valg av menighetsråd § 3. Dette er også på samme dag(er) som valg til Stortinget eller fylkesting og kommunestyrer.

(2) I indirekte valgomgang ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet, finner stemmegivningen sted i menighetsrådsmøte.

(3) Menighetsrådsmøtet hvor stemmegivningen etter annet ledd finner sted, avholdes i tidsrommet mellom 1. og 30. november i valgåret. Stemmene må være kommet valgrådet i hende innen 1. desember.

§ 2-3. Stemmerett og valgbarhet ved valg av leke medlemmer

(1) Stemmerett ved direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet (eventuelt direkte valgogang) har de som har stemmerett ved menighetsrådsvalget, og som ikke har stemmerett som prest eller lek kirkelig tilsatt etter §§ 5-2 og 6-2.

(2) Stemmeretten utøves i det soknet hvor vedkommende har stemmerett ved menighetsrådsvalget.

(3) Stemmerett ved indirekte valgogang ved valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet har de leke medlemmene av menighetsrådet.

(4) Medlem av menighetsrådet med stemmerett som lek kirkelig tilsatt, kan ikke avgi stemme på leke medlemmer. I slike tilfeller innkalles et lekt varamedlem. Prest som sitter i menighetsrådet kan ikke avgi stemme på leke medlemmer.

(5) Valgbar som leke medlemmer av bispedømmeråd og Kirkemøtet er enhver som har rett til å stemme ved valget, som senest i det år det stemmes vil ha fylt 18 år, og som ikke er valgbar som prest eller som lek kirkelig tilsatt etter §§ 5-2 og 6-2.

(6) Kirkerådet avgjør i tvilstilfelle om og hvor en person har stemmerett eller er valgbar.

§ 2-4. Manntall

(1) Ved direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet, legges samme manntall til grunn som ved menighetsrådsvalget.

(2) I manntallet markeres det hvem som har stemmerett som prest eller lek kirkelig tilsatt. Se §§ 5-2 og 6-2. Disse kan ikke avgi stemme ved direkte valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet, jf. § 2-3 første ledd.

§ 2-5. Utlegging av manntall og kunngjøring om utlegging

Utlegging av manntall og kunngjøring om utlegging skjer etter bestemmelsene i Regler for valg av menighetsråd § 5.

§ 2-6. Valgform

(1) Valg av leke medlemmer til bispedømmerådet finner sted ved flertalls- eller forholdstallsvalg. Dersom det bare foreligger én godkjent kandidatliste, gjennomføres valget som flertallsvalg. Er det flere kandidatlister, gjennomføres valget som forholdstallsvalg.

(2) Ved forholdstallsvalg vil gruppen av leke medlemmer bli sammensatt av representanter fra de forskjellige listene, etter det forholdsmessige antall stemmer hver liste får, jf. § 2-16 tredje ledd bokstavene d og f. Ved tilleggsstemme (kumulering), strykning og oppføring av navn fra andre lister vil velgerne også kunne endre rekkefølgen på den enkelte liste, og slik påvirke hvilke personer fra listene som får flest stemmer og dermed velges, jf. § 2-16 tredje ledd bokstavene e og g.

(3) Ved flertallsvalg vil gruppen av leke medlemmer bli sammensatt i rekkefølge ut fra det antall stemmer den enkelte kandidat får. Ved tilleggsstemme (kumulering) og strykning vil velgerne kunne påvirke hvilke personer som får flest stemmer og dermed velges.

(4) Valget kan videre finne sted etter to ulike ordninger.

- a. sju leke medlemmer velges av bispedømmets stemmeberettigede medlemmer ved direkte valg.
- b. fire leke medlemmer velges av bispedømmets stemmeberettigede medlemmer (direkte valgomgang), mens tre leke medlemmer velges av menighetsrådsmedlemmene i bispedømmet (indirekte valgomgang). Samme kandidatliste(r) benyttes ved begge valgomganger. Representanter som er valgt i den direkte valgomgangen, strykes fra kandidatlisten(e) før den indirekte valgomgangen.

(5) Bispedømmerådene *vedtar innen 1. november året før valgåret* hvilken ordning som skal benyttes i eget bispedømme.

§ 2-7. Kandidatliste utarbeidet av nominasjonskomité med prostivis representasjon

(1) Valgrådet er ansvarlig for at det velges en nominasjonskomité for nominering av leke medlemmer. Denne komiteen velges på følgende måte:

- a. Nominasjonskomiteen for leke medlemmer består av et lekt medlem fra hvert prosti. Det velges også et varamedlem fra hvert prosti. I tillegg oppnevner bispedømmerådene i de tre nordligste bispedømmene en samisk representant hver til nominasjonskomiteen etter forslag fra Samisk kirkeråd, jf. § 3-2 første ledd. Bispedømmerådene informerer valgrådet og prostene om dette senest innen 1. november året før valgåret.
- b. Begge kjønn skal være representert i nominasjonskomiteen. Dersom nominasjonskomiteen ikke får representasjon av begge kjønn, anses i stedet det varamedlem (ev. den person) av det motsatte kjønn som har fått prosentvis flest stemmer i et prosti, som valgt. Det bør tilstrebes ungdomsrepresentasjon i nominasjonskomiteen.
- c. Medlemmer av bispedømmerådet er utelukket fra å være representert i nominasjonskomiteen.
- d. Komiteen velger selv sin leder.

(2) Valgrådet i samarbeid med prosten innkaller menighetsrådsleder eller et medlem fra hvert menighetsråd innen prostiet til et møte hvor valget av nominasjonskomité finner sted. Møtet finner sted innen *15. desember året før valgåret. Medlem og varamedlem velges med simpelt flertall. Hvert menighetsråd i prostiet har én stemme.*

(3) Bispedømmerådet skal i god tid, senest 1. november året før valgåret, sende en oppfordring til menighetsrådene om innen 15. januar å fremme forslag på inntil fire leke kandidater til bispedømmerådet. *Menighetsrådene skal samtidig informeres om at de også kan foreslå kandidater til valg av prostiets representant i nominasjonskomiteen, jf. annet ledd.*

(4) Menighetsrådet kan foreslå leke kandidater fra hele bispedømmet. Ungdomsråd eller tilsvarende organ bør overfor bispedømmerådet fremme forslag på kandidater. I tillegg til de innkomne forslag kan nominasjonskomiteens medlemmer dessuten fremme forslag om en kandidat hver. De som foreslås, skal forespørres av forslagsstiller om de er villige til å la seg nominere.

(5) Etter utløpet av fristen innkalles nominasjonskomiteen til ett eller flere møter der en setter opp en foreløpig kandidatliste på 18 navn. *Nominasjonskomiteen bestemmer selv sin voteringsordning. Uenighet avgjøres ved vanlig flertallsvotering.* Kandidatene føres opp på listen i prioritert rekkefølge med angivelse av fullt navn, stilling, menighet og alder.

(6) Begge kjønn skal være representert med *minst* 40 prosent. Nominasjonskomiteen skal dessuten ta med kandidater fra forskjellige distrikter og sørge for at listen inneholder en andel kandidater som er under 30 år på minst 20 prosent.

(7) Nominasjonskomiteen bør tilstrebe bredde i kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål og skal i forbindelse med nominasjonen innhente kandidatenes syn på slike spørsmål. Valgrådet fastsetter hvilke spørsmål som skal forelegges kandidatene, jf. § 2-10 første ledd.

(8) Bare personer som er valgbare, kan oppføres på kandidatlisten.

(9) Medlemmer av nominasjonskomiteen kan *ikke* settes opp på valglisten.

(10) *Innen 1. mars sender nominasjonskomiteen til valgrådet den foreløpige kandidatlisten med de 18 kandidatene, sammen med en liste over øvrige opplysninger om kandidatene, jf. § 2-10 første ledd.*

(11) Den foreløpige kandidatlisten *kunngjøres* av valgrådet innen 8. mars, *gjennom pressemelding til eller annonser i regionale medier, gjennom bispedømmets nettsider, ved utsending til menighetsrådene og på annen måte som valgrådet bestemmer.*

§ 2-8. Lister fra andre grupper av forslagsstillere

(1) Det er anledning også for andre grupper av forslagsstillere å stille kandidatlistene. Denne anledningen *kunngjøres slik som foreskrevet i § 2-7 ellefte ledd innen 1. januar i valgåret og sammen med kunngjøringen av den foreløpige kandidatlisten, jf. § 2-7 ellefte ledd.*

(2) Et forslag til kandidatliste fra andre grupper av forslagsstillere må oppfylle følgende krav:

- a. Det skal være kommet inn til valgrådet senest 1. mai i valgåret.
- b. Det skal være egenhendig underskrevet av *minst* 150 stemmeberettigede forslagsstillere.
- c. Det skal tydelig angi hvilket valg det gjelder, med navn på det aktuelle bispedømmet samt valgdager, og ha eventuelt navn på gruppen som overskrift, før kandidatenes navn.
- d. Det skal angi en tillitsvalgt blant forslagsstillerne som valgrådet kan henvende seg til ved forhandlinger om listeforslaget, jf. sjettemte ledd.
- e. Det skal ha kandidater oppført med fullt navn og alder, og – i den grad det er ønskelig eller nødvendig for å unngå forveksling – med adresse og yrke/stilling. Kandidatene skal være forespurt om å stå på listen.
- f. Det må oppfylle de samme krav til kjønnsbalanse, aldersbalanse og geografisk spredning som nominasjonskomiteens liste, jf. § 2-7 sjettemte ledd.
- g. Det skal være utfyllt med minst 7 og maksimalt 18 forskjellige navn. Kandidatlisten skal settes opp i tydelig prioritert rekkefølge.

(3) Som vedlegg til kandidatlisten skal det følge en fortegnelse over kandidatenes fødselsdato, samt kontaktinformasjon til kandidatene. Dersom en kandidat ikke er innført i manntallet som bosatt i bispedømmet, må det foreligge dokumentasjon på at personen vil oppfylle kravene til valgbarhet på valgdagen.

(4) En forslagsstiller kan også stå som kandidat på den samme listen. Et forslag til kandidatliste må derimot ikke ha forslagsstiller eller kandidat felles med andre forslag. Står en forslagsstiller bak flere lister, skal valgrådet pålegge forslagsstilleren innen en bestemt frist å si fra hvilken kandidatliste vedkommende vil stå som forslagsstiller til. Svarer forslagsstilleren ikke, strykes navnet fra listen over forslagsstillere på samtlige lister. Står en kandidat på flere forskjellige lister, skal kandidaten gis et tilsvarende pålegg. Svarer kandidaten ikke, blir navnet stående på den listen som først er kommet inn til valgrådet, men strykes av de andre. Forslagsstillerne bestemmer hvilket navn som skal settes i stedet og om navnet skal settes inn på den tomme plassen eller nederst på listen.

(5) Et innlevert forslag til kandidatliste kan ikke tilbakekalles.

(6) Valgrådet avgjør om forslagene til kandidatlistene skal godkjennes, og undersøker om kandidatene og forslagsstillerne oppfyller de fastsatte vilkår. Valgrådet skal da ved forhandlinger med den tillitsvalgte for listen søke å bringe forslaget i foreskrevet stand.

§ 2-9. Kunngjøring av kandidatlistene, valgform og eventuell supplerende nominasjon

(1) Dersom det foreligger *mer enn én godkjent kandidatliste, inkludert nominasjonskomiteens liste*, blir det forholdstallsvalg. Dersom det kun foreligger kandidatliste fra nominasjonskomiteen, blir det flertallsvalg.

(2) Kandidatlisten(e) samt valgform *kunngjøres* så snart som mulig etter 1. mai, *slik som foreskrevet* i § 2-7 ellefte ledd.

(3) Dersom den eneste listen som foreligger er nominasjonskomiteens liste, åpnes det for supplerende nominasjon til denne listen. *Etter kunngjøringen av den foreløpige kandidatlisten, gis det én måneds frist til å fremme supplerende kandidater.* Dette kunngjøres sammen med *den foreløpige* kandidatlisten, jf. annet ledd. Forslagene sendes valgrådet.

(4) Et antall stemmeberettigede kirkemedlemmer i et prosti, minimum 75 fra minst tre ulike sokn, hvorav maksimum 50 *prosent* av forslagsstillerne kan komme fra ett og samme sokn, kan fremme alternative kandidater i den supplerende nominasjonsrunden. Forslagsstillerne kan kun nominere én kandidat. Det må foreligge underskrift fra forslagsstillerne og det må oppgis en tillitsperson for forslagsstillerne. Det må også foreligge skriftlig bekreftelse fra kandidaten om at vedkommende er villig til å stille til valg. For øvrig gjelder bestemmelsene i § 2-8 tredje ledd for supplerende nominasjon tilsvarende som for kandidatlistene.

(5) Forslag til kandidater ved supplerende nominasjon skal føres opp på den endelige kandidatlisten så sant de er kommet inn innen fristens utløp og vilkårene i forrige ledd er oppfylt.

(6) Etter fristens utløp setter valgrådet opp den endelige kandidatlisten. Supplerende kandidater settes nederst på listen. Rekkefølgen avgjøres ved loddtrekning. *Det må tydelig fremgå at de supplerende kandidater ikke er nominasjonskomiteens nederst prioriterte kandidater.* Kandidatlisten *kunngjøres* innen 8. juni, *slik som foreskrevet* i § 2-7 ellefte ledd.

§ 2-10. Presentasjon av kandidatene

(1) Nominasjonskomiteen utarbeider i forståelse med valgrådet en egen oversikt over kandidatene på nominasjonskomiteens liste, der disse blir nærmere presentert. Foruten de opplysninger som finnes på kandidatlisten, jf § 2-7 femte ledd, tas det her med opplysninger om utdanning/yrke, verv i offisiell og kirkelig sammenheng og andre opplysninger som vil være av betydning for de som skal avgi stemme. Det forutsettes at presentasjonen også omfatter hva kandidatene særlig vil arbeide for og ser som viktige satsingsområder samt opplysninger om kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål, jf. § 2-7 sjuende ledd. Valgrådet fastsetter hvilke spørsmål som skal stilles kandidatene. Kandidatene presenteres også med bilde.

(2) Forslagsstillerne ved den supplerende nominasjonen sender inn tilsvarende opplysninger om sin kandidat. Valgrådet innarbeider disse opplysningene i den samlede presentasjonen av kandidatene.

(3) I de tilfeller der det innleveres liste(r) fra andre grupper av forslagsstillere, ser valgrådet til at *tillitsvalgt* for hver liste får mulighet til kort å gjøre rede hva som er samlende for listens kandidater. *Nominasjonskomiteen skal tilsvarende gjøre rede for hvordan nominasjonskomiteens liste er utarbeidet og hvilke krav som er stilt til den.* Det gis videre mulighet for at hver forslagsstiller kan gi en presentasjon av kandidatene tilsvarende presentasjonen av nominasjonskomiteens kandidater. Valgrådets spørsmål skal benyttes, jf. første ledd.

§ 2-11. Stemmesedler og stemmeseddelkonvolutter

(1) Det lokale valgstyret/stemmestyret sørger for at det til direkte valg (*eventuelt* direkte valgogang) blir trykt et tilstrekkelig antall stemmesedler til bruk for velgerne i valglokalene, jf. Regler for valg av menighetsråd § 8-4. Stemmesedlenes utforming fastsettes av Kirkerådet. For indirekte valgogang vises det til § 7-1 første ledd.

(2) Det lokale valgstyret/stemmestyret sørger også for at det er stemmeseddelkonvolutter til forhåndsstemmegivning samt til bruk på valgtinget når velgere ikke står i manntallet, jf. Regler for valg av menighetsråd § 8-5. Hvilke typer konvolutter som skal benyttes fastsettes av Kirkerådet. For indirekte valgogang vises til § 7-1 første ledd.

§ 2-12. Kunngjøring av valget (direkte valgogang)

Tid og sted for direkte valg (*eventuelt* direkte valgogang) kunngjøres på samme tid og på samme måte som menighetsrådsvalget, jf. Regler for valg av menighetsråd § 3-5.

§ 2-13. Forhåndsstemming (direkte valgogang)

Forhåndsstemming ved direkte valg (*eventuelt* direkte valgogang) finner sted etter samme regler som for forhåndsstemming ved menighetsrådsvalget, jf. Regler for valg av menighetsråd § 9. Det benyttes særskilt stemmeseddelkonvolutt ved forhåndsstemming ved direkte valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

§ 2-14. Stemmegivning ved direkte valg(ogang)

(1) For stemmegivning på valgtinget ved direkte valg (*eventuelt* direkte valgogang), følges prosedyrene i Regler for valg av menighetsråd §§10-1 til 10-4, samt § 10-6.

(2) Ved flertallsvalg kan velgeren:

- a. gi tilleggsstemme til kandidater på valglisten ved å sette et kryss i ruten til venstre for navnet. Ved opptellingen får da kandidaten(e) to stemmer hver. Det kan gis tilleggsstemme til opptil tre kandidater.
- b. stryke navn på valglisten ved å sette strek over navnet. Disse kandidatene telles ikke. Det kan strykes inntil tre navn.

(3) Ved forholdstallsvalg kan velgeren:

- a. gi tilleggsstemme til kandidater på valglisten ved å sette et kryss i ruten til venstre for navnet. Ved opptellingen får kandidaten(e) to stemmer hver. Det kan gis tilleggsstemme til opptil tre kandidater.
- b. føre opp inntil tre navn fra andre valglistene. Disse kan ikke gis tilleggsstemme, *verken ved å sette kryss eller ved å gjenta navnet*.
- c. stryke navn fra listen ved å sette strek over navnet. Disse kandidatene telles ikke. Det kan strykes inntil tre navn.

(4) Påførte navn som ikke *allerede* står på noen godkjent valgliste tas ikke i betraktning.

(5) *De avgitte stemmesedler telles. Dette registreres så elektronisk på den måten som Kirkerådet fastsetter.*

(6) *Stemmesedlene sendes eller bringes på forsvarlig vis til valgrådet, slik at de senest er valgrådet i hende innen tre virkedager etter valgdagen. Et signert følgeskriv med angivelse av sokn og antall stemmesedler skal inkluderes i forsendelsen. Dette følgeskrivet hentes ut elektronisk slik Kirkerådet fastsetter.*

§ 2-15. Stemmegivning ved indirekte valgomgang

(1) Stemmegivning ved indirekte valgomgang foregår på et menighetsrådsmøte og skal være skriftlig. Hvert enkelt lekt medlem av menighetsrådet avgir stemme.

(2) De samme regler for hva velgeren kan gjøre med stemmeseddelen gjelder i indirekte valgomgang som i direkte valgomgang, jf. § 2-14 andre og tredje ledd.

(3) *Hver stemmeseddel legges i en separat nøytral stemmeseddelkonvolutt som lukkes i møtet, og sendes sammen med et følgeskriv i en nøytral omslagskonvolutt direkte til valgrådet innen 1. desember.*

(4) I følgeskrivet skal det gis opplysninger om *navn på menighetsrådet, hvor mange stemmeberettigede som var til stede og hvor mange stemmer som ble avgitt. Følgeskrivet skal signeres.*

§ 2-16. Opptelling

(1) Valgrådet foretar prøving og opptelling av stemmene.

(2) Etter direkte valg (eventuelt direkte valgomgang) med flertallsvalg følges følgende prosedyre for kåring av faste medlemmer:

- a. Stemmesedlene ordnes i grupper for urettede og rettede stemmesedler.
- b. De urettede stemmesedlene telles av minst to personer. Hver kandidat gis én stemme pr. urettet stemmeseddel. Antallet føres inn på lister som føres av minst to personer.
- c. Ved opptellingen av de rettede stemmesedlene registreres endringer velgerne har gjort på stemmesedlene. Kandidater som har fått tilleggsstemmer, får to stemmer hver. Dersom det er gitt tilleggsstemme til flere enn tre kandidater, tas det kun hensyn til de tre øverste tilleggsstemmene. Navn som er strøket, telles ikke (telles som null). Dersom det er strøket mer enn tre navn, tas det kun hensyn til de tre nederste strykningene. Øvrige kandidater får én stemme pr. stemmeseddel. Det tas ikke hensyn til tilføyde navn. Et medlem av tellekorpset leser opp navnene som har fått tilleggsstemme og navn som er strøket. Deretter leveres stemmesedlene til et annet medlem som kontrollerer opplysningene. Minst to personer fører hver sin liste. Disse listene sammenlignes med jevne mellomrom. En stemmeseddel skal forkastes dersom den er merket slik at det går frem hvem velgeren er.
- d. Ved valgoppgjøret teller en de stemmer som er avgitt på den enkelte kandidat, *ved* at antall stemmer på urettede og rettede lister summeres for hver kandidat. De kandidater som har fått flest stemmer, blir faste medlemmer. Hvis flere kandidater har fått like mange stemmer, avgjør rekkefølgen på *nominasjonskomiteens liste* utfallet.

(3) Etter direkte valg (eventuelt direkte valgomgang) med forholdstallsvalg følges følgende prosedyre for kåring av faste medlemmer:

- a. Stemmesedlene ordnes i grupper for hver valgliste. For hver valgliste ordnes stemmesedlene i grupper for urettede og rettede stemmesedler.
- b. De urettede stemmesedlene telles av minst to personer. Antallet føres inn på lister som føres av minst to personer.
- c. Ved opptellingen av de rettede stemmesedlene registreres alle endringer velgerne har gjort på stemmesedlene. Kandidater som har fått tilleggsstemme, får to stemmer *hver*. Dersom det er gitt tilleggsstemme til flere enn tre kandidater, tas det *kun* hensyn til de tre øverste *tilleggsstemmene*. Kandidater som er strøket, får ingen stemme. Dersom det er flere enn tre strykninger, tas det *kun* hensyn til de tre nederste *strykningene*. Øvrige kandidater får én stemme *hver*. Navn som er overført fra annen liste, registreres. Dersom det er overført mer enn tre navn, tas det hensyn til de tre øverste navnene. Et

medlem av tellekorpset leser opp navnene som har fått tilleggsstemme, navn ført over fra andre lister og navn som er strøket. Deretter leveres stemmesedlene til et annet medlem som kontrollerer opplysningene. Minst to personer fører hver sin liste. Disse listene sammenlignes med jevne mellomrom. En stemmeseddel skal forkastes dersom den er merket slik at det går frem hvem velgeren er, eller ikke har en overskrift som viser hvilken kandidatliste den gjelder.

- d. Deretter beregnes de enkelte listenes listestemmetall. Hver stemmeseddel teller like mange listestemmer som det skal velges medlemmer. Ved oppføring av navn fra annen valgliste, trekkes det fra én listestemme pr. navn på valglisten, mens det legges til én listestemme pr. navn på den andre valglisten.
- e. Deretter beregnes kandidatenes personlige stemmer, jf. bokstav c.
- f. Ved valgoppgjøret legges listestemmetallet til grunn for mandatfordelingen som skjer i henhold til St. Laguës metode. Det innebærer at hver listes stemmetall divideres med 1-3-5-7 osv. Hvert stemmetall skal divideres så mange ganger som det er nødvendig for å finne det antall mandater listen skal ha. Det første mandatet tilfaller den listen som har den største kvotienten. Det andre mandatet tilfaller den listen som har den nest største kvotienten osv. Hvis flere lister har samme kvotient, tilfaller mandatet den av listene som har størst stemmetall. Har de samme stemmetall, avgjøres det ved loddtrekning hvilken liste mandatet skal tilfalle.
- g. Når det er avgjort hvor mange mandater en valgliste skal ha, fordeler valgstyret representantplassene til kandidatene på listen. Kandidatene kåres i rekkefølge etter antall mottatte personlige stemmer. Har flere kandidater fått like mange stemmer, er rekkefølgen på listen avgjørende.

(4) I de bispedømmer der valget gjennomføres som en kombinasjon av direkte og indirekte valg, kåres de faste medlemmene fra indirekte runde ut fra samme prosedyre som ved direkte valgogang, jf. *annet* og tredje ledd, men uten de kandidater som allerede er valgt i direkte valgogang.

(5) I de bispedømmer der alle leke velges ved direkte valg og der valget gjennomføres som flertallsvalg, kåres de syv varamedlemmer på samme måte som de faste, jf. *annet* ledd bokstav d.

(6) I de bispedømmer der alle leke velges ved direkte valg og der valget gjennomføres som forholdstallsvalg, kåres like mange varamedlemmer fra de forskjellige listene som det er valgt inn faste medlemmer. Dette avgjøres ut fra antallet personstemmer på de forskjellige listene, jf. tredje ledd bokstav g.

(7) I de bispedømmer der valget gjennomføres som en kombinasjon av direkte og indirekte valg, utpekes varamedlemmer etter at begge valgoganger er gjennomførte.

- a. Der valget er gjennomført ved flertallsvalg, utpekes fire av varamedlemmene ut fra direkte valgogang og tre av varamedlemmene ut fra indirekte valgogang. Først kåres *til første varamedlem* den som står for tur etter den direkte valgogangen *og* som ikke er valgt til representant i den indirekte valgogangen. Deretter kåres *til andre varamedlem* den som står for tur etter den indirekte valgogangen. Deretter kåres den som da står for tur etter den direkte valgogangen, og så videre annen hver gang til det er kåret sju varamedlemmer.
- b. Der valget er gjennomført ved forholdstallsvalg, skal de valgte kandidater ha vararepresentasjon fra den listen de representerer, samt at *det skal tas hensyn til* begge valgoganger. Det skal kåres like mange varamedlemmer fra de forskjellige listene som det er valgt inn faste medlemmer. Kåringen skjer *på samme måte* som i sjette ledd, men annenhver gang kåres den som stod for tur etter direkte runde (og som ikke allerede er valgt) og annenhver gang den som stod for tur etter indirekte runde (og som

ikke allerede er valgt) inntil det er kåret like mange varamedlemmer fra listen som det er valgt faste medlemmer.

(8) Dersom det ved forholdstallsvalg er en valgliste som får tildelt flere *varamedlemsplasser* enn det er valgbare kandidater på listen, fordeles det overskytende antall *varamedlemsplasser* mellom de øvrige listene i henhold til sjette og sjuende ledd.

Kaptittel 3. Valg av representanter for samisk kirkeliv til bispedømmeråd og Kirkemøtet

§ 3-1. Valgråd

Valgrådene i de tre nordligste bispedømmene styrer valget av samiske representanter.

§ 3-2. Nominasjon og valg av representanter for samisk kirkeliv

(1) I de tre nordligste bispedømmene oppnevner bispedømmerådene en samisk representant og en *vararepresentant* til nominasjonskomiteen for valg av leke medlemmer, etter forslag fra Samisk kirkeråd. *Samisk kirkeråd innhenter forslag til representanter fra menighetsrådene i de to nordligste bispedømmene samt forslag til elektorer (valgmenn) for de respektive menighetsråd som skal foreta valget av de nordsamiske og lulesamiske representantene. Nærmere regler for nominasjonsprosessen ved valg av de sørsamiske representantene fastsettes av Kirkerådet etter forslag fra Samisk kirkeråd.*

(2) Bispedømmerådene i de *to* nordligste bispedømmene skal i god tid, senest *1. november året før valgåret*, sende en oppfordring til *samlige menighetsråd i disse bispedømmene* om å fremme forslag på henholdsvis *tre nordsamiske og tre lulesamiske kandidater*, hvorav to leke.

(3) Nominasjonskomiteen for leke bispedømmerådsmedlemmer i de *to* nordligste bispedømmene, skal sette opp en alfabetisk liste på henholdsvis fem nordsamiske og fem lulesamiske kandidater, hvorav minst to leke. Begge kjønn skal være representert med ikke mindre enn 40 prosent. Nominasjonskomiteen skal dessuten ta med kandidater fra forskjellige distrikter og sørge for at listen inneholder kandidater som er under 30 år. Bare personer som er valgbare, kan oppføres på kandidatlisten. De samiske kandidatene må stå i sametingets valgmanntall eller oppfylle kriteriene for å bli registrert, og *fortrinnsvis* være bosatt i det respektive samiske språkområdet. Medlemmer av nominasjonskomiteen kan *ikke* settes opp på kandidatlisten.

(4) Nominasjonskomiteen i de *to* nordligste bispedømmene sender kandidatliste med forslag til fem samiske kandidater til valgrådet. En kandidat på listen kan ikke samtidig stå som kandidat på andre lister ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Kandidatlisten for nordsamiske og lulesamiske representanter oversendes til de *ti* elektorene for de respektive områdene som er oppnevnt av Samisk kirkeråd til å foreta valget av de nordsamiske og lulesamiske representantene. *Kandidatlisten sendes innen 15. juni.* Nærmere regler for valg av de sørsamiske representantene fastsettes av Kirkerådet etter forslag fra Samisk kirkeråd.

(5) *Som stemmeseddel skal den tilsendte stemmeseddel benyttes. Valget på samiske representanter skjer som postvalg. Hver elektor skal avgi stemme på to kandidater på listen for eget språkområde. Det er ikke anledning til å føre opp andre navn enn de nominerte.*

(6) *Stemmeseddelen legges i nøytral stemmeseddelkonvolutt som lukkes og sendes sammen med et følgeskriv i nøytral omslagskonvolutt direkte til valgrådet innen valgdagen for direkte valg av leke representanter. Det skal i følgeskrivet fremgå hvem som har stemt.*

(7) Valgrådet foretar prøving og opptelling av stemmene. En stemmeseddel skal godkjennes dersom den inneholder færre navn enn to. Dersom den inneholder flere navn enn to, skal de siste navn på listen anses som uskrevne. Den kandidat som får flest stemmer, blir medlem av bispedømmerådet og Kirkemøtet, og den påfølgende blir varamedlem. I tilfelle av stemmelikhet avgjøres utfallet ved loddtrekning.

Kaptittel 4. Valg av representant fra døvemenighetene til Oslo bispedømmeråd og Kirkemøtet

§ 4-1. Valgråd

Valgrådet i Oslo bispedømme styrer valget av representant fra døvemenighetene til Oslo bispedømmeråd.

§ 4-2. Nominasjon og valg av representant for døvemenighetene i Oslo bispedømmeråd

(1) Nominasjonskomiteen for valg av leke medlemmer i Oslo bispedømme er nominasjonskomité for det særskilte valget av representant fra døvemenighetene til Oslo bispedømmeråd.

(2) Oslo bispedømmeråd skal i god tid, senest innen 1. november året før valgåret, sende en oppfordring til samtlige menighetsråd i Døvekirken om å fremme forslag på fire leke kandidater til det ordinære valget. Dessuten bes menighetsrådene i Døvekirken om å fremme forslag på tre leke medlemmer til det særskilte valget av representant fra døvemenighetene til Oslo bispedømmeråd.

(3) Nominasjonskomiteen for det særskilte valget av representant fra døvemenighetene til Oslo bispedømmeråd setter opp en liste med fem representanter, *i prioritert rekkefølge*. Begge kjønn skal være representert med ikke mindre enn 40 prosent. Nominasjonskomiteen skal dessuten ta med kandidater fra forskjellige distrikter og sørge for at listen inneholder kandidater som er under 30 år. Bare personer som er valgbare, kan oppføres på valglisten. Kandidatene til valg av representant fra døvemenighetene til Oslo bispedømmeråd må ha stemmerett i døvemenighetene, jf. Regler om sammensetning og valg til de døvekirkelige organer, og om formene for deres virksomhet § 1. Medlemmer av nominasjonskomiteen kan *ikke* settes opp på kandidatlisten.

(4) Nominasjonskomiteen for valg av døvemenighetenes representant til Oslo bispedømmeråd sender kandidatlisten til valgrådet i Oslo bispedømme. En kandidat på listen for valg til det døvekirkelige valget, kan ikke samtidig stå som kandidat på andre lister ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet. Kandidatlisten for valg av døvemenighetenes representant til Oslo bispedømmeråd sendes til menighetsrådene i Døvekirken *innen 15. juni*.

(5) Ved valg av representant fra døvemenighetene til Oslo bispedømmeråd og Kirkemøtet, avgir hvert enkelt medlem av døvemenighetenes menighetsråd stemme på to forskjellige kandidater. Avstemningen foregår på et menighetsrådsmøte og skal være skriftlig. Som stemmeseddel skal den tilsendte stemmeseddel benyttes. Det er ikke anledning til å føre opp andre navn enn de nominerte.

(6) *Hver stemmeseddel legges i separat nøytral stemmeseddelkonvolutt som lukkes i møtet, og sendes sammen med et følgeskriv i en nøytral omslagskonvolutt direkte til valgrådet innen valgdagen for direkte valg av leke representanter.*

(7) *I følgeskrivet skal det gis opplysninger om navn på menighetsrådet, hvor mange stemmeberettigede som var til stede og hvor mange stemmer som ble avgitt. Følgeskrivet skal signeres.*

(8) Valgrådet foretar prøving og opptelling av stemmene. En stemmeseddel skal godkjennes dersom den inneholder færre navn enn to. Dersom den inneholder flere navn enn to, skal de siste navn på listen anses som uskrevne. Den kandidat som får flest stemmer, blir medlem av bispedømmerrådet og Kirkemøtet, og den påfølgende blir varamedlem. I tilfelle av stemmelikhet avgjøres utfallet ut fra nominasjonskomiteens prioritering.

Kaptittel 5. Valg av prest til medlem av bispedømmerråd og Kirkemøtet

§ 5-1. Nominasjon og valg av prest til medlem av bispedømmerråd og Kirkemøtet

(1) Nominasjonskomiteen for prestene består av en prest fra hvert prosti som velges av prostiets prester på et møte som valgrådet i samarbeid med prosten innkaller til. Møtet avholdes innen 15. desember året før valgåret. Det velges et medlem og et varamedlem fra hvert prosti. Det bør tilstrebes representasjon av *ynge prester samt* at begge kjønn er representert. Medlemmer av bispedømmerrådet er utelukket fra å være representert i nominasjonskomiteen. Komiteen velger selv sin leder. Bispedømmerrådet informerer valgrådet og prostene om dette senest 1. november året før valgåret.

(2) Bispedømmerrådet skal i god tid, senest 1. november i året før valgåret, sende en oppfordring til prestene i *fast* offentlig kirkelig prestestilling i bispedømmet om innen 15. januar å fremme forslag til geistlig medlem av bispedømmerrådet. Oslo bispedømmerråd skal sende en oppfordring til samtlige prester i Døvekirken om å fremme forslag til geistlig medlem. De som foreslås skal forespørres om de er villige til å la seg nominere. I tillegg til de innkomne forslag kan nominasjonskomiteens medlemmer dessuten fremme forslag om én kandidat hver.

(3) Etter utløpet av fristen innkalles nominasjonskomiteen til ett eller flere møter der den setter opp en foreløpig kandidatliste på fem kandidater. *Nominasjonskomiteen bestemmer selv sin voteringsordning. Uenighet avgjøres ved vanlig flertallsvotering.* Kandidatene føres opp på listen i alfabetisk rekkefølge med angivelse av fullstendig navn, stilling, menighet og alder. Begge kjønn skal være representert. Nominasjonskomiteen skal dessuten ta med kandidater fra forskjellige distrikter og om mulig sørge for at listen inneholder minst én kandidat under 30 år. Nominasjonskomiteen bør tilstrebe bredde i kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål og skal i forbindelse med nominasjonen innhente kandidatenes syn på slike spørsmål. Nominasjonskomiteen fastsetter selv hvilke spørsmål som skal forelegges kandidatene. Bare personer som er valgbare kan oppføres på kandidatlisten. Medlemmer av nominasjonskomiteen kan *ikke* settes opp på kandidatlisten. Kandidatene spørres på forhånd om de er villige til å stå på kandidatlisten.

(4) Nominasjonskomiteen utarbeider i forståelse med valgrådet en egen oversikt over kandidatene der disse blir nærmere presentert. Foruten de opplysninger som finnes på kandidatlisten, jf. tredje ledd, tas det her med opplysninger om utdanning/yrke, verv i offisiell og kirkelig sammenheng og andre opplysninger som vil være av betydning for de som skal avgi stemme. Kandidatene presenteres også med bilde. Det forutsettes at presentasjonen også omfatter hva kandidatene særlig vil arbeide for og ser som viktige satsingsområder, samt opplysninger om kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål. *Valgrådets spørsmål til de leke kandidatene bør benyttes, jf. § 2-7 sjuende ledd.*

(5) Nominasjonskomiteen sender kandidatlisten med de fem kandidatene til valgrådet innen 1. mars, sammen med en liste over øvrige opplysninger om kandidatene. Kandidatlisten *kunngjøres* samtidig, *slik som foreskrevet* i § 2-7 ellefte ledd. Etter at nominasjonskomiteens foreløpige

kandidatliste er offentliggjort, gis det to måneders frist med anledning til å fremme supplerende kandidater. Forslagene sendes valgrådet.

(6) *Stemmeberettigede prester i bispedømmet, minst ti i antallet og med representasjon fra minst to prostier, kan fremme alternative kandidater i den supplerende nominasjonen. Forslagsstillerne kan kun nominere én kandidat. Det må foreligge underskrift fra forslagsstillerne og det må oppgis en tillitsperson for forslagsstillerne. Det må også foreligge skriftlig bekreftelse fra kandidaten om at vedkommende er villig til å stille til valg.*

(7) Forslag *til* kandidater ved supplerende nominasjon skal føres opp på den endelige kandidatlisten så sant de er kommet inn innen fristens utløp og vilkårene i forrige ledd er oppfylt.

(8) Valgrådet setter opp den endelige kandidatlisten innen 8. mai og sørger for at kandidatlisten/stemmeseddelen blir mangfoldiggjort og sendt prestene i offentlig kirkelig prestestilling i bispedømmet, herunder for Oslo bispedømmes del prester i Døvekirken, innen 15. juni sammen med en egen presentasjon av kandidatene, jf. fjerde ledd, og med angivelse av frist for innsending av stemmesedler, jf. tiende ledd.

(9) Som stemmeseddel skal den tilsendte stemmeseddel benyttes. Valget finner sted som flertallsvalg. Velgeren avgir stemme ved å skrive navn på inntil to valgbare personer. Det er ikke anledning til å føre opp andre navn enn de nominerte.

(10) Stemmeseddelen legges i *nøytral* stemmeseddelkonvolutt som lukkes og sendes sammen med et følgeskriv i *nøytral* omslagskonvolutt direkte til valgrådet innen *valgdagen for direkte valg av leke representanter*. Stemmesedler fra flere prester i en menighet kan legges sammen i *en nøytral* omslagskonvolutt. Det skal i følgeskrivet fremgå hvem som har stemt.

(11) Valgrådet foretar prøving og opptelling av stemmene. En stemmeseddel skal godkjennes dersom den inneholder færre navn enn to. Dersom den inneholder flere navn enn to, skal de siste navn på listen anses som uskrevne. Den kandidat som får flest stemmer, blir medlem av bispedømmerådet og Kirkemøtet, og den påfølgende blir varamedlem. I tilfelle av stemmelikhet avgjøres utfallet ved loddtrekning.

§ 5-2. Om stemmerett og valgbarhet

(1) Enhver ordinert prest som tjenestegjør i en fast offentlig kirkelig prestestilling i bispedømmet er valgbar og har forslags- og stemmerett på den geistlige representant i bispedømmeråd og Kirkemøtet. Dette gjelder institusjonsprester, sykehusprester, studentprester, feltprester, menighetsprester og vikarprester som er tilsatt av offentlig (kirkelig, statlig, fylkeskommunal eller kommunal) myndighet. Døveprestene er valgbare og har forslags- og stemmerett på geistlig medlem til Oslo bispedømmeråd. Ordinerte prester tilsatt i prestestilling av private organer, organisasjoner, stiftelser og lignende faller utenfor, likeså prestevikarer. Ordinert prest ved bispedømmekontoret er ikke valgbar, men har forslags- og stemmerett. Ordinert prest ved de sentralkirkelige råd er ikke valgbar, og har ikke forslags- og stemmerett ved valg av prest.

(2) Ved permisjon *med varighet* under ett år vil vedkommende fortsatt være valgbar, men det vil være den som vikarierer i stillingen som deltar i valget av nominasjonskomité, jf. § 5-1 første ledd, og som har forslags- og stemmerett, jf. § 5-1 annet og niende ledd, dersom vedkommende for øvrig oppfyller kravene.

(3) Kirkerådet avgjør i tvilstilfelle om og hvor en person har stemmerett eller er valgbar.

Kaptittel 6. Valg av lek kirkelig tilsatt medlem av bispedømmeråd og Kirkemøtet

§ 6-1. Nominasjon og valg av lek kirkelig tilsatt til medlem av bispedømmeråd og Kirkemøtet

(1) Nominasjonskomiteen for kirkelig tilsatte består av en kirkelig tilsatt fra hvert prosti som velges av de kirkelige tilsatte i prostiet på et møte som valgrådet i samarbeid med kirkevergen ved prostesetet innkaller til. Møtet avholdes innen *15. desember året før valgåret*. Det velges et medlem og et varamedlem fra hvert prosti. Det bør tilstrebnes ungdomsrepresentasjon og at begge kjønn er representert. Medlemmer av bispedømmerådet er utelukket fra å være representert i nominasjonskomiteen. Komiteen velger selv sin leder. Bispedømmerådet informerer valgrådet, prostene og kirkevergene om dette senest 1. november året før valgåret.

(2) Der tungtveiende grunner tilsier at det ikke er mulig å gjennomføre valgmøte, kan valgrådet gi dispensasjon. I slike tilfeller skal følgende prosedyre følges:

- a. Kirkevergen ved prostesetet sammenkaller en representant fra hver yrkesgruppe til et møte hvor det oppstilles en eller flere kandidater til nominasjonskomiteen. Representantene utpekes etter forslag fra de tillitsvalgte for yrkesgruppene. En bør forsøke å få med representanter for ulike sokn i prostiet.
- b. *Forslaget/forslagene* sendes ut på avstemning blant de stemmeberettigede leke kirkelig tilsatte i prostiet. Avstemningen finner sted på e-post innen fristen for avholdelse av valgmøte.

(3) Bispedømmerådet skal i god tid, senest 1. november året før valgåret, sende en oppfordring til de leke kirkelig tilsatte i bispedømmet om innen 15. januar å fremme forslag til lek kirkelig tilsatt medlem av bispedømmerådet. Oslo bispedømmeråd skal sende en oppfordring til de leke kirkelig tilsatte i Døvekirken om å fremme forslag til lek kirkelig tilsatt medlem. De som foreslås skal forespørres om de er villige til å la seg nominere. I tillegg til de innkomne forslag kan nominasjonskomiteens medlemmer dessuten fremme forslag om én kandidat hver.

(4) Etter utløpet av fristen innkalles nominasjonskomiteen til ett eller flere møter der den setter opp en foreløpig kandidatliste på fem kandidater. *Nominasjonskomiteen bestemmer selv sin voteringsordning. Uenighet avgjøres ved vanlig flertallsvotering.* Kandidatene føres opp på listen i alfabetisk rekkefølge med angivelse av fullstendig navn, stilling, menighet og alder. Begge kjønn skal være representert. Nominasjonskomiteen skal dessuten ta med kandidater fra forskjellige distrikter og tjenestekategorier og sørge for at listen om mulig inneholder minst én kandidat under 30 år. Nominasjonskomiteen bør tilstrebe bredde i kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål og skal i forbindelse med nominasjonen innhente kandidatenes syn på slike spørsmål. Nominasjonskomiteen fastsetter selv hvilke spørsmål som skal forelegges kandidatene. Bare personer som er valgbare kan oppføres på kandidatlisten. Medlemmer av nominasjonskomiteen kan *ikke* settes opp på kandidatlisten. Kandidatene spørres på forhånd om de er villige til å stå på kandidatlisten.

(5) Nominasjonskomiteen utarbeider i forståelse med valgrådet en egen oversikt over kandidatene der disse blir nærmere presentert. Foruten de opplysninger som finnes på kandidatlisten, jf. fjerde ledd, tas det her med opplysninger om utdanning/yrke, verv i offisiell og kirkelig sammenheng og andre opplysninger som vil være av betydning for de som skal avgi stemme. Kandidatene presenteres også med bilde. Det forutsettes at presentasjonen også omfatter hva kandidatene særlig vil arbeide for og ser som viktige satsingsområder, samt opplysninger om kandidatenes syn på aktuelle kirkelige spørsmål. *Valgrådets spørsmål til de leke kandidatene bør benyttes, jf. § 2-7 sjuende ledd.*

(6) Nominasjonskomiteen sender kandidatlisten med de fem kandidatene til valgrådet innen 1. mars, sammen med en liste over øvrige opplysninger om kandidatene. Kandidatlisten *kunngjøres* samtidig, *slik som foreskrevet* i § 2-7 ellefte ledd. Etter at nominasjonskomiteens foreløpige kandidatliste er offentliggjort, gis det to måneders frist med anledning til å fremme supplerende kandidater. Forslagene sendes valgrådet.

(7) *Stemmeberettigede leke kirkelig tilsatte i bispedømmet, minst ti i antallet* og med representasjon fra minst to prostier, kan fremme alternative kandidater i den supplerende nominasjonen. Forslagsstillerne kan kun nominere én kandidat. Det må foreligge underskrift fra forslagsstillerne og det må oppgis en tillitsperson for forslagsstillerne. Det må også foreligge skriftlig bekreftelse fra kandidaten om at vedkommende er villig til å stille til valg.

(8) Forslag *til* kandidater ved supplerende nominasjon skal føres opp på den endelige kandidatlisten så sant de er kommet inn innen fristens utløp og vilkårene i forrige ledd er oppfylt.

(9) Valgrådet setter opp den endelige kandidatlisten innen 8. mai og sørger for at kandidatlisten/stemmeseddelen blir mangfoldiggjort og sendt samtlige stemmeberettigede leke kirkelig tilsatte i bispedømmet, herunder for Oslo bispedømmes del leke kirkelig tilsatte i Døvekirken, innen *15. juni* sammen med en egen presentasjon av kandidatene, jf. femte ledd, og med angivelse av frist for innsending av stemmesedler, *jf. ellefte ledd*.

(10) Som stemmeseddel skal den tilsendte stemmeseddel benyttes. Valget finner sted som flertallsvalg. Velgeren avgir stemme ved å skrive navn på inntil to valgbare personer. Det er ikke anledning til å føre opp andre navn enn de nominerte.

(11) Stemmeseddelen legges i *nøytral* stemmeseddelkonvolutt som lukkes og sendes sammen med et følgeskriv i *nøytral* omslagskonvolutt direkte til valgrådet innen *valgdagen for direkte valg av leke representanter*. Stemmesedler fra leke kirkelig tilsatte i en menighet kan legges sammen i *en nøytral* omslagskonvolutt. Det skal i følgeskrivet fremgå hvem som har stemt.

(12) Valgrådet foretar prøving og opptelling av stemmene. En stemmeseddel skal godkjennes dersom den inneholder færre navn enn to. Dersom den inneholder flere navn enn to, skal de siste navn på listen anses som uskrevne. Den kandidat som får flest stemmer, blir medlem av bispedømmerådet og Kirkemøtet, og den påfølgende blir varamedlem. I tilfelle av stemmelikhet avgjøres utfallet ved loddtrekning.

§ 6-2. Om stemmerett og valgbarhet

(1) Med "lek kirkelig tilsatt" menes i disse regler enhver person som er tilsatt av kirkelig fellesråd, menighetsråd eller bispedømmeråd i en lek kirkelig stilling på minst 15 timer i uken. Lek kirkelig tilsatt i Døvekirken er valgbar og har forslags- og stemmerett på lek kirkelig tilsatt til Oslo bispedømmeråd. Daglig leder av bispedømmerådet og andre leke kirkelig tilsatte ved bispedømmekontoret er ikke valgbar, men har forslags- og stemmerett. Lek tilsatt ved de sentralkirkelige råd er ikke valgbar, og har ikke forslags- og stemmerett ved valg av lek kirkelig tilsatt.

(2) Ved permisjon *med varighet* under ett år vil vedkommende fortsatt være valgbar, men det vil være den som vikarierer i stillingen som deltar i valg av nominasjonskomité, jf. § 6-1 første ledd, og som har forslags- og stemmerett, jf. §§ 6-1 tredje og tiende ledd, dersom vedkommende for øvrig oppfyller kravene.

(3) Kirkerådet avgjør i tvilstilfelle om og hvor en person har stemmerett eller er valgbar.

Kapittel 7. Felles bestemmelser

§ 7-1. Forskjellige felles bestemmelser

- (1) Bispedømmerådet sørger for utsendelse av *stemmesedler til* de stemmeberettigede ved indirekte valg av leke medlemmer, valg av representanter for samisk kirkeliv og døvemenighetene og valg av prest og lek kirkelig tilsatt.
- (2) Valgrådet meddeler utfallet av stemmegivningen til bispedømmerådet, som fører resultatet inn i bispedømmerådets møtebok og kunngjør valgresultatet omgående, *slik som foreskrevet i § 2-7 ellefte ledd. Frist for innberetning av valgresultatet fra indirekte omgang ved valg av leke representanter er én uke etter frist for innlevering av stemmer. Frist for innberetning av resultatet fra alle de øvrige valg er ti kalenderdager etter den offisielle valgdagen.*
- (3) Bispedømmerådet sender uten opphold melding om valget til dem som er valgt og utskrift av møteboken til Kirkerådet.
- (4) Stemmesedlene skal oppbevares på et trygt sted under sikker forvaring til valgperioden er utløpet.
- (5) For uttrede av bispedømmeråd og Kirkemøtet gjelder reglene i kirkeloven § 7 tilsvarende.
- (6) Klager i anledning av valget og forberedelsen av det samt over valgoppgjøret, kan *inngis av biskopen og* enhver som er stemmeberettiget ved valget. Klage i anledning valget må være fremmet for valgrådet innen sju dager etter valgets/valgomgangens avslutning. Klage over valgoppgjøret må være fremmet for valgrådet innen sju dager etter at valgresultatet offentliggjøres. Klager sendes Kirkerådet som kan påby nytt valgoppgjør eller omvalg.
- (7) Blir en plass i bispedømmerådet og Kirkemøtet ubesatt etter at varamedlemmene i vedkommende kategori i tilfelle er rykket opp, skal lederen i bispedømmerådet underrette Kirkerådet, som i så fall kan påby nytt valgoppgjør.
- (8) Dersom det i valgperioden trer endelig ut av bispedømmerådet og Kirkemøtet så mange medlemmer og varamedlemmer at bispedømmerådet ikke kan bli vedtaksført og forholdet ikke kan avhjelpest ved nytt valgoppgjør, kan Kirkerådet samtykke i at det holdes utfyllingsvalg etter nærmere bestemmelser som Kirkerådet *fastsetter*.

§ 7-2. Ikrafttredelse og utfyllende bestemmelser

- (1) Reglene trer i kraft fra 1. januar 2015. Fra samme tid oppheves *forskrift 15. november 1996 nr. 1451 om regler for valg av bispedømmeråd*.
- (2) Kirkemøtet gir Kirkerådet myndighet til å foreta mindre endringer i valgreglene og til å gi utfyllende bestemmelser om reglene, herunder bestemmelser om formene for nominasjonskomiteens arbeid, om manntall og utlegging av manntall, om utsendelse av valgkort og om valg av sørsamisk representant.
- (3) Kirkerådet har myndighet til å gjennomføre andre forsøk med valgordningene. Kirkerådet setter nærmere vilkår for gjennomføringen av slike forsøk. Ved utforming av forsøk og prøveordninger gis Kirkerådet myndighet til å fravike bestemmelsene her.